

Vsebina

POMAGAJMO SI	
Veteranska solidarnost ne pozna meja	4-5
SPOMNILI SMO SE JIH	
Počastitev spomina na padle je dolžnost nas vseh	6-7
IZ DELA ZVVS	
Od 24. do 25. številke	8-9
Dom veteranov vojne za Slovenijo	10
NA MLADIH SVET STOJI	
Znanje je prihodnost tudi za otroke padlih v vojni	11
MEDNARODNA DEJAVNOST	
V znamenju denarnih težav	12-13
PREBERITE	
Vdihniti stari zgradbi nov duh	14
VAŠE PISMO	
Nedokončana zgodba zavedenega	15
Premalo nas cenijo	15
V BESEDI IN SLIKI	
V spomin na legendarnega komandanta	16
V SPOMIN	
Zapustili so nas veterani	17
IZ DOPISNIŠKE BELEŽKE	
Pomoč prizadetim v Posočju	18
Ponosni so svoj prispevek	18
Podpis listine o medsebojnem sodelovanju	18
Uporniki z razlogom	19
Srečanje praporščakov koroške pokrajine	19
Korošci v Beli krajini	19
Razvítje prapora OZVVS Sevnica	20
Na naše morje	20
Prikaz bitke iz leta 1848	20
Kočeviski negujejo tradicijo 1. brigade SV	21
V spomin na mrtve	21
Izlet na Dunaj	21
Za dan državnosti razvili prapor	22
Šele polovica uveljavila status vojnega veterana	22
Litijski veterani na Osankarici	22
Delovni veterani iz Bele krajine	23
Obisk Vojaškega muzeja na Kalemegdanu	23
Srečanje častnikov TO	24
Srečanje ptujskih veteranov	24
Skupen izlet	24
Nadse uspešna prireditve	24
Odkritje spominskega znamenja	25
Ogledali so si Kočevisko Reko	25
Strokovni izlet	26
ŠPORT	
Uspešni nastopi posamično in ekipno	26-27
Ribiško tekmovanje na Koroškem	27
Veteranska strelska tekma	27
Veteranski tenis	27
IZ ZGODOVINE	
Lahko bi bil dan preobrata, vendar	28-31
PREDSTAVLJAMO	
Stražarji so bili tudi izjemni vojaki	32-33
IZ VOJAŠKIH ARZENALOV	
Tihotapljenje orožja v Izrae	34
Zadnji nemški migi na Poljskem	34
Gruzija je kupila izraelske puške	34
Jedrsko orožje je na varnem	34
Oživiljen domači program	35
Prihajajo letala brez posadke	35
KRIŽANKA	
Nagradna križanka	36
VETERANOV (H)JUMOR	
Karikature	37
UMETNIŠKA SNOVANJA	
Magična moč človekovega duha	38
OGLASI	2,39,40

Izdajatelj: Predsedstvo Zveze veteranov vojne za Slovenijo, p. p. 2780, Rojčeva 16, 1110 Ljubljana; tel. (01) 524 17 84; matična št. 1211293, davčna št. 200075715; P. R. NLB - posl. Moste, Ljubljana, št. 02012-00-89693246. Odgovorni urednik: Jože Čibej. Člani uredništva: mag. Rina Klinar, Bojan Kuntarič, Mirko Kržišnik in Jože Kuzman. Zunanja sodelavca: Milan Alašević (karikature in aforizmi), Cveto Erman (križanka). Grafični prelom: Luxuria, d. o. o., Ljubljana; tisk: Schwarz, d. o. o., Ljubljana; naklada: 18.500. Po mnenju Urada vlade za informiranje se za glasilo Veterani skladno s 7. točko 25. člena Zakona o davku na dodano vrednost (Ur. list RS, št. 89/98) za nosilce besede, slike in zvoka obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8%. Skladno s 1. točko 12. člena so plačniki davka na dodano vrednost davčni zavezanci, ki opravijo promet blaga in storitev, od katerega se obračunava in plačuje DDV. Prispevke za naslednjo številko Veterana pošljite na naslov: ZVVS, uredništvo glasila »Veteran«, Rojčeva ulica 16, p. p. 2780, 1001 Ljubljana. Nepodpisanih prispevkov ne objavljamo.

Prispevke za naslednjo številko Veterana obvezno pošljite na računskih disketah 3,5" v urejevalniku Word for Windows. SSN 1580-4518

Praznično razmišljanje

Še malo in leta bo konec. Smo se spomnili dneva samostojnosti? Smo ponosno izobesili slovensko zastavo, da je zaplapolala v vetru in nas spomnila na tiste vrednote, ki so nas združevale v času, ko smo se odločali na referendumu za samostojno Slovenijo?! Veseli božič in srečno novo leto smo si zaželeli. Zaželeli smo si miru, ljubezni, pravičnosti, zdravja in veselja. To je seveda tudi čas upanja. Upanja na spremembe, ki bodo nam veteranom vojne za Slovenijo prinesle boljše čase. Tako Božičku kot dedku Mrazu smo zapisali naslednje želje:

1. želja:

V letu, ki je pred nami, želimo doseči dopolnitve Zakona o veteranih in tako odpraviti krivico, ki nam je bila storjena. Krivica, da so bile pravice pridobitve statusa veterana priznane le za pripadnike Teritorialne obrambe, policiste, operativne delavce kriminalistične policije in obveščevalno-varnostne službe, narodne zaščite, Manevske strukture narodne zaščite ter pripadnike enot za zveze. V državi Sloveniji pa živi tudi skupina veteranov, ki se je prav tako bojevala za samostojno Slovenijo, pa ji obstoječi zakon ne priznava te pravice. Mislim seveda na delavce upravnih organov za obrambo, civilno zaščito, civilno obrambo, organizacij posebnega pomena. Tudi vsi ti so v tistem trenutku, ko se je bilo treba odločiti za Slovenijo, brez odlašanja in pogumno stopili v bran domovine.

2. želja:

V letu, ki je pred nami, želimo, da bi naše resorno ministrstvo sprejelo merila za dodelitev višine finančnih sredstev, ki jih prejema veteranske organizacije. Žal je uspešnost dela organizacije zelo odvisna tudi od finančnih sredstev, ki jih ima na razpolago. Financiranje veteranskih organizacij poteka po nekem dogovorjenem ključu, po katerem je Zveza združenj borcev NOV financirana nominalno štirikrat višje kot naša organizacija, ob seveda enakem številu članov, ki imajo status vojnega veterana. Lahko da je to legalno, vendar pa to ni legitimno.

3. želja:

Čas in dogodki osamosvojitvene vojne naj postanejo del domovinske vzgoje. Mlada generacija naj se seznani z dogodki, ki so pripeljali do osamosvojitve Slovenije. Danes je povsem samoumevno, da smo člani velike združbe evropskih držav, ki ji pravimo Evropska unija. Prav tako smo člani Nata, z vsemi odgovornostmi in pravicami v kolektivni obrambi, ki jo zagotavlja ta asociacija. Vse to se zdi danes povsem preprosto in samoumevno. Pa vendar smo morali za dosego teh ciljev prehoditi dolgo in naporno pot, ki se je začela z vojno za samostojno Slovenijo. Z vojno, v kateri smo današnji veterani vojne za samostojno Slovenijo zmagali.

Jože Čibej

TISTI, S KATERIMI SMO SE SKUPAJ BOJEVALI, NISMO POZABILI TUDI TAKRAT, KO SO BILI ONI V STISKI

Mariborski študentje pripravljajo Miklavževa darila.

Miklavževanja se udeležujejo tudi drugi svojci padlih v vojni za samostojno Slovenijo.

Veteranska solidarnost ne pozna meja

Veterani vojne za Slovenijo nismo prepoznajni le po naših slovesnih veteranskih uniformah, praporih in vse bolj izurjenih praporščakih, temveč vse bolj tudi po pripadnosti naši organizaciji, tovarištvu med članstvom in medsebojni solidarnosti.

Nakup avtomobila invalidnemu veteranu s Kuma je ena od prvih in hkrati tudi največjih solidarnostnih akcij, ki so jo pripravili in izpeljali veterani Zaslavja in v kateri so sodelovala tako rekoč vsa območna združenja. Tudi veterani Ruš so ob pomoči območnih združenj pomagali svojemu invalidnemu veteranu kupiti invalidski voziček in tako urediti stanovanje, da je postalo primerno za bivanje. Koroški veterani so priskočili na pomoč članu, kateremu je požar uničil gospodarsko poslopje, po požaru pa so pomagali tudi družini z Medvedjeka in ob koncu lanskega leta še družinam iz Loškega potoka, ki so prav tako pogorele. Odzvali smo se tudi ob hudi naravni nesreči v Logu pod Man-

Do Cmagerjevih zdaj vodi lepa, asfaltirana cesta.

gartom, kjer pa med prizadejimi ni bilo naših članov, zato smo pomoč izročili tamkajšnjim požrtvovalnim gasilcem. Vsa ta leta poteka tudi pomoč socialno ogroženim članom, in to z dajanjem enkratne finančne pomoči, brezplačno pravno pomočjo, ki smo jo iz zadev, povezanih z goljs statusom, razširili tudi na druge stvari. Veterani iz Nove Gorice so obdarili številno veteranovo družino iz Križevcev pri Ljutomeru, veterani Kočevja pa že nekaj časa skrbijo za osirotela otroka, ki sta ostala brez matere in očeta. Posebno skrb veterani vojne za Slovenijo namenjamo svoj-

cem padlih žrtev, in to vsem, ki so padli kot teritorialci, miličniki ali civilisti. Posebej smo veseli, da so se nam pri tem delu samoiniciativno pridružili študentje Studentske organizacije Univerze Maribor, ki otrokom padlih žrtev pomagajo pri izobraževanju, skupaj jim organiziramo že naša tradicionalna miklavževanja, na katere vedno vabimo tudi svojce. Ministrstvo za obrambo jim je na našo prošnjo že ponudilo možnost izkoriščenja njihovih počitniških zmogljivosti, vsestranske pomoči smo prav tako deležni tudi od GSSV, ki nam pri teh dejanjih vedno z veseljem pomaga. S trženjem oglasnega prostora v našem glasilu Veteran nam uspevajo tudi nekatere druge akcije, s katerimi jim skušamo vsaj delno omiliti življenje, ki se jim je leta 1991 tako dramatično spremenilo.

Tako njim kakor tudi drugim našim članicam in članom je že ves čas na razpolago brezplačna pravna pomoč, ki jo počasi širimo tudi na področja, ki niso neposredno povezana s statusnimi zadevami.

Veteranom Ljutomera gre velik del zasluge, da je družina Cmagerjevih iz Razkrižja, ki so tudi prejemniki častne listine Slovenska družina, z novo cesto končno dočkala tisto, kar nas je večina imela zagotovljeno že ves čas, to je neoviran dostop do svojega doma.

Tudi z orientacijskim tekom Ve-

Zakonca Cmager v pogovoru s sekretarjem OZVVS Ljutomer Markom Miličem

terani brez meja, ki smo ga lani pripravili v okviru ekipnih veteranskih športnih iger, in ko je del proge potekal tudi ob njihovi hiši, smo opozorili na ta problem.

Razumljivo je, da nismo stali ob strani tudi ob potresu, ki je prizadel Posočje. Predstavniki območnega združenja, pokrajinskega odbora in ZVVS smo si takoj ogledali prizadeto območje in začeli zbirati podatke o oškodovanih članih. Stekla je akcija zbiranja pomoči prek območnih združenj, ob pomoči državne tehnične pisarne pa se je nadaljevalo zbiranje podatkov. Nekatera območna združenja so se takoj ponudila za pomoč z delovno akcijo, ki pa zaradi posebnih okoliščin ni bila mogoča in je ostalo le na zbiranju finančnih sredstev. Ob koncu akcije je bilo s prispevkom zveze na računu RK zbranih in 18. novembra že tudi podeljenih 532.500 tolarjev. V tej akciji so poleg zveze sodelovala še območna združenja Bela krajina, Domžale, Gornja Radgona, Gornje Posočje, Idrija - Cerkno, Kranj, Krško, Maribor, Mežiška dolina, Radovljica - Jesenice, Ruše, Slovenske Konjice, Šmarje pri Jelšah in Zasavje.

Ko smo dodobra začeli akcijo zbiranja pomoči za Gornje Posočje, je hudo neurje s točo katastrofalno prizadelo Slovenske Konjice ter za seboj pustilo uničene strehe na stanovanjskih hišah, šolah, vrtcih in drugih ustanovah,

uničene pridelke in poškodovane trajne nasade v kmetijstvu. Med prizadetimi, ki so imeli škodo, so bili tudi naši člani, njihovi sosede in prijatelji. Ker smo se zavedali njihovih potreb in ker smo tudi njim želeli stati ob strani in po svojih močeh pomagati, smo skupaj z Orkestrom Slovenske vojske, s Študentsko organizacijo Univerze v Mariboru in z območnimi združenji v Krškem, Celju, Rušah in Slovenskih Konjicah pripravili dobrodelne koncerte za pomoč pri odpravi posledic ujme. Po pokritju vseh stroškov smo na skupni račun Občine in Rdečega križa nakazali 350.000 tolarjev.

V že omenjeni pomoči socialno ogroženim članom smo leta 2004 25 članom pomagali s skupaj 1.250.000 tolarji. Seveda pa slika ni popolna, saj ne zajema akcij, ki so jih izpeljala neposredno območna združenja ali njeni člani.

Z večanjem števila članstva se veča tudi število stisk, ki jih doživljajo posamezniki. Veliko jih nastane tudi zato, ker nam z državo še vedno ni uspelo doseči sprememb veljavnega in do marsikoga krivičnega veteranskega zakona. Veliko teh stisk skušajo posamezniki rešiti sami in jih tudi rešujejo, mnogi o svojih stiskah preprosto molčijo, veliko pa jih ne najde izhoda iz njih in takrat jim mora pomagati naša organizacija.

Jože Kuzman

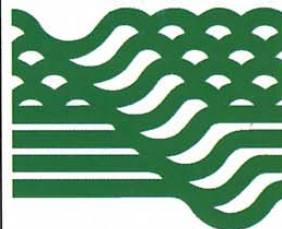

Veterani nismo pozabili na naše soborce, ki jih je prizadel letošnji potres v Posočju.

Dobrodelni koncert Orkestra Slovenske vojske v Krškem.

**SPONZORJA DOBRODELNEGA KONCERTA
ORKESTRA SLOVENSKE VOJSKE V KRŠKEM**

**Cesta krških žrtev 14,
8270 KRŠKO**

občina krško

CVETLIČARNA IRENA,

cvetličarna in vrtnarija,
Ciglar Irena in Omerzel Matej s.p.
Bohorska cesta 11; 8281 SENOVO
Tel.: 07 488 19 26; 07 497 93 36
GSM: 041 727 579

SLOVESNOST OB POMNIKU PADLIM ŽRTVAM V VOJNI ZA SLOVENIJO 1991

Počastitev spomina na padle je dolžnost nas vseh

Letošnja slovesnost ob dnevu spomina na mrtve se je začela s sveto mašo za padle v vojni za Slovenijo, ki jo je daroval vojaški vikar monsinjor dr. Jože Plut v cerkvi vseh svetih na Žalah v Ljubljani. Maše so se udeležili svojci padlih v vojni za samostojno Slovenijo, predstavniki Zveze veteranov vojne za Slovenijo in Slovenske vojske, policije, Ministrstva za obrambo in parlamenta.

V spomin padlim soborcem in drugim, ki so umrli v vojni za samostojno Slovenijo, se je v imenu ZVVS poklonila delegacija, ki jo je vodil predsednik Srečko Lisjak.

Dr. Jože Plut je v nagovoru dejal: »Spoštovani veterani vojne za Slovenijo in svojci padlih, spoštovani policisti, vojniki in vsi, ki znate biti hvaležni za velika dejanja vojakov, policistov in mnogih mož in žena v naši zgodovini. Devetdeset let mineva, odkar se je začela prva svetovna vojna. Leta 1914 se je po bitki pri Frigidu (pri Mrzli reki, pri današnji Vipavi) konec 4. stoletja in bitki z Napoleonom pri Razdrtem v začetku 19. stoletja začela največja bitka na naših tleh in največja gorska bitka v svetovni zgodovini. Vojaki različnih narodov, med njimi tudi »polki kranjskih Janezov«, so odhajali v boj »za vero, dom in cesarja«. Odhajali so torej v boj za svoj dom in svojo domovino. Bili so dnevi, ko jih je na tisoče izgubilo življenje. Poklonimo se jim kdaj ob spomeniku »kranjskim Janezom« na tukajšnjih Žalah, ki so ga padlim sobojevnikom

postavili slovenski veterani in vojaški duhovniki iz prve svetovne vojne.

Dne 23. decembra 1990 smo se Slovenci na plebiscitu s presenetljivo večino odločili, da hočemo v domovini živeti v okviru samostojne države. Demokratično izvoljeni politiki so pripravili potrebne pravne akte, ki so, izhajajoč iz dotedanje ustavne pravice, omogočili legitimno in legalno pot v samostojno državo. Napovedana razglasitev samostojnosti junija 1991 se je po slovesnostih obrnila v napad armade, ki našemu narodu ni hotela priznati izbrane in ustavne pravice samostojnosti. Novo državo je bilo treba braniti.

Katoliška cerkev je na koncilu leta 1964 o pravici narodov do obrambe povedala jasno besedo: »Dokler /.../ bo obstajala vojna nevarnost, dokler ne bomo imeli pristojne mednarodne oblasti, ki bi ji bile na voljo primerne sile, vse dotlej vladam, ki so

izčrpale sleherni možnost miroljubnih pogajanj, ne bo mogoče odreči zakonite pravice, da se branijo.«

Tudi Slovenija in njeno vodstvo sta že dan po razglasitvi začutila, da je treba braniti novo državo, svojo domovino. Kdo bi jo takrat obranil, če bi ne bilo pripadnikov Manevrske strukture narodne zaščite, Teritorialne obrambe, Policije in mnogih drugih, ki so jo odšli branit, ne da bi vedeli, kdaj in kako se bodo vrnili in ali se bodo vrnili živi ali mrtvi. Pripadniki takratnih slovenskih oboroženih sil so ob podpori slovenskih družin in mnogih ustanov dobro opravili svoje poslanstvo. Mnogi za ceno življenja. Jim sme kdo omadeževati njihovo neizmereno dejanje?!

Dr. Anton Stres je zapisal: »Najhujše nasilje nad človekom bi bilo, če bi ga prisilili, da bi se obremenil s krivdo. To moralno nasilje nad človekom bi bilo

hujše kot telesno nasilje.« Bili so dnevi, ki so pripadnikom slovenskih oboroženih sil v vojni za Slovenijo očitali poležavanje in »sončenje«. Ni bilo poležavanja in sončenja: bila so težka vprašanja o tem, da bo mogoče treba za svojo družino, svoj dom, svojo ženo/dekle, otroke in domovino dati življenje. Večina je na svoj način molila in se pred Bogom spraševala o svojih dejanjih. Več kot dvajset jih je tudi dejansko darovalo življenje. Njihova žrtev je bila neizmerno velika. Zaslužijo dostojno spoštovanje in iskren spomin, njihove žene, otroci, dekleta in starši pa iskreno priznanje. Veterani vojne za Slovenijo iz vojaških in policijskih vrst so lahko ponosni na svoja dejanja, vsi pa smo padlim v vojni za Slovenijo dolžni biti hvaležni za največjo žrtev, ki so jo lahko naredili, darovanje življenja za bližnjega. Upajmo, da bo v prihodnosti naša prestolnica na uglednem

mestu v centru krasil tudi dostojen spomenik vsem Slovincem, ki so v zgodovini kot vojaki in policisti za našo domovino darovali življenja.

Naj dobri Bog vsem padlim v vojni za Slovenijo, Slovincem in tujcem podeli večni mir in pokoj. (In večna luč naj jim sveti). Naj počivajo v miru. (Amen!)« Slovesnost se je nadaljevala s skupnim odhodom k spomeniku padlim žrtvam v vojni za Slovenijo 1991. Najprej so delegacije Zveze veteranov vojne za Slovenijo, Policijskega združenja Sever, Ministrstva za obrambo, Ministrstva za notranje zadeve in Policije ter Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve položile vence k spomeniku.

Predsednik ZVVS Srečko Lisjak je v uvodu nagovora navedel besede nemškega prirodoslovca Humbolta, ki je zapisal: Čas je prazen prostor, ki ga izpolnijo šele dogodki, misli in občutja. Nato je nadaljeval: »Danes smo tukaj pri pomniku padlih v vojni za samostojno Slovenijo zaradi dogodkov, ki so pred trinajstimi leti prvič v vsej zgodovini slovenstva omogočili in zagotovili svobodo komaj rojeni in demokratični državi Republiki Sloveniji. Naše misli so namenjene državljanom in državljan-kam Republike Slovenije, ki so enotno, odločno in pogumno stopili v bran domovine in države. Prevevajo nas občutja ponosa, da smo sodelovali v tem enkratnem projektu, v katerem so žal nekateri pripadniki TO in takratne milice darovali največ, kar človek lahko daruje domovini, to je svoje življenje. Njim je posvečeno to obeležje, v katero so vklesana imena sinov slovenske domovine. Prosim, da z minuto molka počastimo spomin na Andreja, Edvarda, Petra, Igorja, Vinka, Antona, Miroslava, Franca, Stanislava, Borisa, Janeza, Janka, Bojana, Željka, Marjana, Bogomira, Stanka, Jožefa, Alojza in Milana. Slava jim!

V teh dneh pred trinajstimi leti so končane enoletne dejavnosti, s katerimi smo z znanjem, odločnostjo, s pogumom in z orožjem zagotovili Sloveniji varen, demokratičen in samostojen obstoj in razvoj.

V tistem neponovljivem obdo-

V kulturnem delu programa so sodelovali godbeniki Slovenske vojske, učenec Martin Rupnik in gledališka igralka Jadranka Tomšič.

bju enotnosti in odločnosti slovenskega naroda nismo prelivali potokov krvi, ker smo verjeli, da se domovine, svobode in demokracije ne brani zgolj s tanki, ampak s trdo voljo, pogumom, ponosom in človeškim dostojanstvom. Zato danes ne žalujemo, temveč se spominjamo težkih in nepozabnih trenutkov našega naroda. Spominjamo se naših sobojevnikov, kajti naša srca so tedaj utripala za isto stvar, za slovensko domovino.

Med nami so matere, očetje, žene, hčere in sinovi tistih, ki jih ni več med nami in so v tej vojni izgubili del svoje tečajnosti in prihodnosti. Nihče jim ni mogel in jim ne more nadomestiti njihove neprecenljive izgube. Domovina in država jim za vedno dolgujeta roko opore in pomoči.

Veterani s ponosom gledamo na našo skupno prehojeno pot v procesu osamosvajanja Republike Slovenije. Globoko spoštujemo naše sobojevnike in za vedno bodo ostali v naših spominih in srcih. Prav tako spoštovanje pa zahtevamo od družbe in države do veteranov in dogodkov preteklosti. Veterani vojne za Slovenijo se zavedamo, da smo v trenutkih stiske in preizkušnje lahko sprejeli pravo odločitev tudi zaradi vseh posameznikov, ki so v dolgi zgodovini našega naroda zavestno darovali svojo ustvarjalnost, pravičnost, pogum, odločnost in požrtvovalnost, pa tudi svojo osamljenost, osebno srečo in tisto največje - življenje. Vsem njim namenjamo našo skupno zahvalo, naše globoko spoštovanje in spomin,

ker so dosežki in izkušnje zgodovine ščit domovine. Naj končam z mislijo Fridericha Velikega: Vsem ljudem smrt pomeni konec. Srečni so tisti, ki umrejo s prepričanjem, da zaslužijo solze tistih, ki ostanejo.

V imenu ZVVS in Združenja Sever se zahvaljujemo vsem sodelujočim na današnji slovesnosti in vsem, ki ste se odzvali našemu vabilu ter počastili spomin na bojevnike za samostojno Slovenijo.«

V kulturnem delu programa so sodelovali godbeniki Slovenske vojske, učenec Martin Rupnik in gledališka igralka Jadranka Tomšič.

Po sklepnih slovesnosti je delegacija ZVVS ob spremstvu častne straže Slovenske vojske položila še venec padlim borcem NOB.

Počastitev spomina na tiste, ki so v vojni za samostojno Slovenijo darovali življenja, je naša obveznost oziroma je obveznost vseh tistih, ki imamo vsaj delček spoštovanja do padlih. Vsi si želimo, da bi v tistih dneh, ko se vsi zavedamo svoje umrljivosti in se spominjamo naših umrlih svojcev, končno zmogli toliko moči in se skupno poklonili padlim v vojni za samostojno Slovenijo. Veterani bi želeli, da se vsi predstavniki države poklonimo njihovega spomina na enotni slovesnosti. Prvi koraki so bili že storjeni. Upamo, da bo ob letu obsorej tako.

Jože Čibek

Padlih miličnikov in drugih se je z vencem spomnila tudi delegacija Veteranskega združenja Sever.

Od 24. do 25. številke

V 24. številki Veterana sem svoj prispevek končal s Pokljuko in tudi ta članek začenjam z njo ter ocenami. Večina ocen, tako od članov obeh komisij, sekretariata in predsedstva ZVVS kakor tudi od predsednikov in sekretarjev območnih združenj, ki so se zbrali na zadnjem delovnem srečanju v Poljčah, je bila dobrih in prevladalo je mnenje, da moramo takšna srečanja nadaljevati. Nepomembna ni niti pozornost, ki so jo srečanju namenili mediji.

Rezultat vsega tega je, da bomo že leta 2005 pripravili podobno srečanje, le da se ne bo vse dogajalo v enem dnevu in na enem kraju, temveč ločeno, najprej igre, pozneje pa še veteransko srečanje, na katerem bodo najboljšim ekipam slovesno razdeljena priznanja. (Kolektor ZVVS za leto 2005 je tako že pripravljen po tej usmeritvi.)

Seveda se organi ZVVS med 24. in 25. številko Veterana niso ukvarjali samo s športnimi srečanji. Po dolgem času se je končno premaknilo dogajanje okoli sprememb Zakona o vojnih veteranih. Naše zahteve o dodatni vključitvi določenih »civilnih« struktur med upravičence in o tem, da zakonska omejitev 50 let ne bi veljala za socialno ogrožene člane, so načeloma sprejete in zajete v predlogu, ki ga je Ministrstvo za obrambo posredovalo Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, našemu pristojnemu ministrstvu. Od njih smo še pred volitvami sprejeli dopolnjeno besedilo, ki sta ga takoj obravnavali komisija za statutarna, finančna

Delovno srečanje predsednikov in sekretarjev v Centru za obrambno usposabljanje v Poljčah

KOLENDAR ZVVS ZA LETO 2005

FEBRUAR

organi ZVVS in OZVVS: priprave na glavni zbor

MAREC

12. Nova Gorica: GLAVNI ZBOR ZVVS
19. Maribor/Pekre: delovno srečanje s sekretarji območnih združenj
urjenje praporščakov

APRIL

23. Ljubno: tradicionalni POHOD PO POTI
GENERALA MAISTRA
30. Veteran št. 26

MAJ

21. Geoss: DAN ZVVS, 15. obletnica MSNZ
25. do 27. Poljče: Komite Svetovne veteranske federacije za JV Evropo

JUNIJ

18. Kočevje: Ekipne veteranske športne igre (šah, pikado, streljanje, košarka, kegljanje, orientacijski tek)

JULIJ

8. do 9. POHOD NA TRIGLAV

AVGUST

20. Veteran št. 27

SEPTEMBER

29. do 30. Madžarska: obisk predstavnikov OZVVS

OKTOBER

22. Krakovski gozd: odkritje spominskega znamenja obletnica odhoda zadnjega vojaka JLA iz Slovenije
28. Nove Žale: spominska slovesnost ob dnevu spomina na mrtve (organizator Sever)

DECEMBER

3. tradicionalno Miklavževo srečanje za svojce padlih v vojni za Slovenijo
15. novoletno-delovno srečanje vodstev OZVVS in ZVVS
20. Veteran št. 28

in organizacijska vprašanja ter posebna ožja delovna skupina. Gradivo smo razposlali še na vsa območna združenja s prošnjo, da ga tudi oni pregledajo in nam posredujejo morebitne pripombe. Januarja bomo preučili vse prispelle pripombe ter do sredine februarja izdelali naš celoten in dokončen predlog. Pred njegovo vložitevijo v proceduro v državnem zboru bomo z njegovo vsebino seznanili vse pristojne državne organe in čim več poslancev. Ravno v času, ko skušamo dokončno doseči spremembe veteranskega zakona, so začela prihajati na naslove naših čla-

nov, ki prejemajo veteranski dodatek, obvestila o tem, da bo država tudi od njih pobirala davek v obliki dohodnine, in sicer v višini četrtiline dodatka. Sprva se je vse skupaj zdelo kot slaba neresnična šala, toda hitro se je pokazalo, da je res. Takoj smo »na vseh frontah« začeli akcijo o spremembi tega določila, nekaj časa smo tudi vedeli, da bo zakon »tik pred zdajci« padel, toda vsa zadeva bo očitno predstavljena v leto 2005.

Kaj je veteranski dodatek? To je dodatek, ki je najnižji med vsemi drugimi vojnimi veterani in znaša samo 60 odstotkov razlike med osnovo, ki je trenutno

Med obema številkami revije Veterana je zasedalo tudi predsedstvo ZVVS.

Minister za obrambo Karl Erjavec in minister za notranje zadeve Dragutin Mate sta pred prazniki v Vili Podrožnik pripravila sprejem za otroke in svoje padlih v vojni za Slovenijo.

94.680 tolarjev, in deležem premikov na družinskega člana. Po zakonu ga lahko prejemo le tisti, ki imajo priznan status vojnega veterana in so dopolnili 50 let ali so invalidi 1. kategorije, in je izključno namenjen

V tem času je bilo precej dela s sestavljanjem programa in koledarja ZVVS za leto 2005. V objavljenem koledarju so naštevale samo tiste dejavnosti, ki jih bo organizirala ZVVS, zbiramo pa tudi podatke o programih

Utrinek s seje komisije za statutarne, finančne in organizacijske vprašanja.

varstvu socialno ogroženih veteranov!

Zakon in obdave veteranskega dodatka sta bili vsekakor temi, ki sta zahtevali največ našega dela, tega pa bomo nadaljevali tudi leta 2005. Seveda je bilo dovolj dela tudi z drugimi nalogami.

Vodenje članske evidence postaja med območnimi združenji vse bolj rutina, kar je pri 22.800 članicah in članih že nujno. Za spremembe naslovov tudi ni več treba klicati v Ljubljano, ampak se lahko vse uredi na sedežih območnih združenj, na katerih so zbrani vsi podatki o plačani članarini, ki je tudi pogoj za brezplačno prejemanje Veterana.

območnih združenj, o katerih bomo združenja in člane sproti obveščali.

V navadi je bilo, da vedno pripravimo koledarje le za eno leto naprej, sedaj jih bomo pripravili še za daljše obdobje dveh ali več let. Tudi tako bodo lahko območna združenja lažje načrtovala svoje dejavnosti.

Spletno stran WWW.ZVVS.SI sproti obnovljamo, pogrešamo pa sodelovanje večjega števila območnih združenj, saj bo brezplačnega prostora vedno dovolj.

Še vedno pogrešamo več dopisnikov iz območnih združenj!

Jože Kuzman

Ali je to res zdrava šola?!

Blejska šola se ponaša z laskavim nazivom zdrave šole. Po Slovarju slovenskega knjižnega jezika je zdravje stanje telesnega in duševnega počutja brez motenj v delovanju organizma. Glede na omenjeno definicijo in dopis, ki so nam ga poslali, bi bil ustrežnejši naziv BOLNA.

Osnovna šola
prof. dr. JOSIPA PLEMUJA
Seliška 3, 4260 BLED
tel.: 04 / 5780 620
fax: 04 / 5780 640
e-mail: osble01@is.net

PREJETO
04 -09- 2004

PRESEDSTVO ZVEZE
VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO
Rojčeva 16
1110 Ljubljana

Zadeva: PREKLIC NAROČANJA REVIJE VETERAN

Spoštovani!
Pisno prekinjamo naročanje Vaše revije Veteran, ker vsebina revije ni zanimiva učencem osnovne šole in jo zato ne prebirajo.

Hvala za razumevanje in lep pozdrav!

Knjižničarka:
Andreja Urbanec, prof.

Andreja Urbanec

ZA VETERANSKE SKUPINE 10% POPUSTA

Zasebna muzejska zbirka vojaških predmetov iz obdobja Avstro-Ogrske

Stari trg 35, 3210 Slovenske Konjice

Telefon za napovedan obisk:
041 797 350, 03 575 32 71 (Robert)

Oglejte si življenje naših dedov na starih razglednicah in fotografijah ter prek sabelj, čelad, medalj in drugih vojaških predmetov tega časa spoznajte obdobje velike vojne, v kateri so sodelovali na soški fronti, v Galiciji, Srbiji in povsod drugod, kjer so se bojevale avstro-ogrsko čete.

ZA VETERANSKE SKUPINE 10% POPUSTA

Dom veteranov vojne za Slovenijo

Mineva enajst let delovanja naše organizacije. Organizacije tistih, ki so v trenutku največje preizkušnje komaj rojene države Republike Slovenije stopili v njen bran z orožjem, dejanji, s sliko in peresom. Povezali in združili smo se zaradi skupnih doživetij, dosežkov in posledic ter zaradi ohranjanja spomina in uveljavljanja naših potreb in želja.

V preteklem desetletju smo organizacijo postavili na noge, jo uveljavili doma in po svetu. Z dosežki smo lahko zadovoljni, seveda bi bili lahko tudi večji, vendar je realnost pač takšna. Bila so obdobja večje in manjše naklonjenosti tako političnih kot državnih ustanov, tudi poskusi različnih pritiskov niso bili izjema.

V preteklem obdobju so se spreminjale tudi naše želje in potrebe. Dolgo je zorela misel o pridobitvi ustreznih prostorov, tako za delovanje organov zveze kot za potrebe naših članov, na športnem, rekreacijskem, družabnem in tudi socialno-zdravstvenem področju.

Jeseni 2003 se nam je ponudila priložnost, da idejo uresničimo v nekdanji vojašnici. Predsedstvo ZVVS si je lokacijo ogledalo in leta 2004 je prišlo do podpisa pogodbe med Morsom in ZVVS o brezplačni uporabi vojaških nepremičnin v Logatcu za nedoločeni čas.

Predsedstvo je opredelilo projekt postavitve veteranskega centra kot dolgoročen temeljni cilj oziroma težiščno nalogo naše zveze v prihodnjem obdobju. Prav tako je opredelilo poglobitve vsebine delovanja Doma veteranov vojne za Slovenijo:

- 1) sedež delovanja organov zveze,
- 2) postavitve muzeja vojne za samostojno Slovenijo,
- 3) postavitve športno-rekreacijskega centra za zagotovitev potreb najširšega kroga veteranov,
- 4) zagotovitev namestitvenih zmogljivosti za izvajanje izletniško-počitniške dejavnosti,
- 5) izpolnitev pogojev za izvajanje socialnih programov za po-

trebe starejših in socialno ogroženih veteranov.

Postavitev centra je načrtovana po etapah oziroma po časovnih obdobjih. Dela bodo potekala po prioritetah, ki jih bo določilo predsedstvo ZVVS, in glede na zagotovljena finančna sredstva. Do sedaj je ZVVS skupaj z OZVVS Logatec v obnovo oziroma adaptacijo objektov vložila približno 20 milijonov tolarjev. Vsa vložena finančna sredstva so bila pridobljena z donacijami in s sponzorstvom. Poleg naštetega denarja so člani OZVVS Logatec opravili več kot 3000 prostovoljnih delovnih ur. Do sedaj je v celoti obnovljen osrednji objekt in pripravljen za uporabo, delno pa so obnovljeni še trije objekti. Urejena so športna igrišča in na novo je zgrajen večnamenski prostor za družabna srečanja.

Velikost območja veteranskega doma bo zagotavljala velike namestitvene zmogljivosti, ustrezno infrastrukturo za organizacijo in izvedbo množičnih prireditev, športno-rekreacijske površine, ki so na voljo vsem OZVVS in posameznim članom zveze.

Predsedstvo ZVVS je na zadnji seji sprejelo sklep, da se leta 2005 na tej lokaciji izvede osrednje srečanje veteranov vojne za samostojno Slovenijo, z uradnim odprtjem.

Ime »Dom veteranov vojne za Slovenijo« je v tem kontekstu uporabljeno le kot delovno ime. Vse člane ZVVS vabimo, da nam posredujejo svoje predloge za ime doma.

Srečko Lisjak,
predsednik ZVVS

Nekaj utrinkov z dela na objektih prihodnjega Doma veteranov vojne za Slovenijo

ZELO DOBRO SODELOVANJE MED ZVVS IN ŠOUM

Znanje je prihodnost tudi za otroke padlih v vojni

Študentsko organizacijo Univerze v Mariboru je zadnjih nekaj let zaznamoval intenziven razvoj različnih dejavnosti in storitev, ki jih imamo študentje danes na voljo pri zadovoljevanju vsakodnevnih potreb. Iz Študentske organizacije je zrastle Skupina ŠOUM, ki – to lahko trdim z gotovostjo – predstavlja enega od največjih študentskih sistemov v Evropi. Kljub temu pa je pred nami še veliko dela, če želimo celostno uresničiti svojo vizijo o sebi ter o ravni kakovosti in obsega študentskih pravic, ki jih mora imeti vsaka, v znanje in ustvarjalnost usmerjena družba. Prav vizija takšne družbe je tisto, kar zasledujemo z vodenjem študentske politike in raz-

vojem Skupine ŠOUM. Menimo namreč, da je znanje osnovno sredstvo, s katerim lahko ustvarimo družbo materialne in duhovne blaginje. Zato se vedno in povsod upiramo poizkusom komercializacije izobraževanja, saj mora biti pridobivanje znanja kot osnovne predpostavke vsakega posameznika javno, da si z njim, delom in ustvarjalnostjo ustvarimo pogoje za bogato in srečno življenje.

Prav zato Študentska organizacija Univerze v Mariboru v sodelovanju z Zvezo veteranov vojne za Slovenijo že več let omogoča otrokom žrtev vojne za Slovenijo kakovostnejše življenje in lažji dostop do znanja. Trdno smo prepričani, da je bila

zmaga v vojni za Slovenijo prispevek celotnega naroda, še posebej pa tistih, ki so tvegali in izgubili življenje v boju za neodvisnost, svobodo in mir, za ohranitev in nadaljnji razvoj slovenske narodne samobitnosti in kulture.

S pomočjo, ki jo prek Solidarnostnega sklada ŠOUM podeljemo otrokom žrtev vojne za Slovenijo, izražamo priznanje in globoko spoštovanje vsem, ki so žrtvovali življenje za domovino, da lahko danes živimo v svobodi in miru ter ustvarjamo v samostojni in neodvisni Republiki Sloveniji. Prepričani smo, da si ljudje, ki so v vojni za Slovenijo izgubili najdražje, to pomoč resnično zaslužijo. V Štu-

Predsednik Študentske organizacije Univerze v Mariboru Zdenko Škraban

dentki organizaciji Univerze v Mariboru se bomo še naprej trudili, da bomo skladno z možnostmi otrokom žrtev vojne za Slovenijo omogočili lažji dostop do znanja med njihovim šolanjem in študijem, saj »znanje je prihodnost«, na Študentski organizaciji Univerze v Mariboru pa želimo svetlo prihodnost vsem. Tudi otrokom žrtev vojne za Slovenijo. Še naprej si bomo prizadevali, da bodo v Republiki Sloveniji trajno spoštovane vrednote, kot so svoboda, mir, demokracija in solidarnost, in upamo, da bomo slovensko družbo s tem opozorili na to, da bo v polnem obsegu prevzela odgovornost za tiste, ki so v boju za domovino izgubili svoje najdražje.

Šoum

Dokaz, da ženske tudi med študenti vedno bolj prevzemajo moška opravila!

Nekaj fotografskih utrinkov iz dela mariborskih študentov:

Čeprav so se izkazali z delom na delovni akciji, to ni bila ovira, da zabava ne bi trajala pozno v noč.

Rudarji pred vhomom v zapuščen rudnik svinca in cinka

Tiskovna konferenca, ki so jo pripravili po končani delovni akciji na Bohorju.

ZASEDANJE STALNEGA KOMITEJA SVETOVNE VETERANSKE ORGANIZACIJE ZA EVROPSKE ZADEVE V ZAGREBU

V znamenju denarnih težav

Na 18. zasedanju Stalnega komiteja za evropske zadeve (SCEA), ki je bil v Nikoziji na Cipru, je bila sprejeta ponudba Jugoslavije, da bo 19. zasedanje v Beogradu. Vendar pa so že na zasedanju generalne skupščine v Johannesburgu ugotovili, da Republika Srbija in Črna gora ne moreta izvesti omenjenega srečanja zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Tako je vskočila Hrvaška s svojo Udrugo veterana i dobrovoljaca domovinskog rata, ki je ponudila, da se zasedanje organizira v Zagrebu.

Zasedanja so se udeležile delegacije iz 21 evropskih držav, ki so članice Stalnega komiteja za evropske zadeve, in sicer Albanije, Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Češke, Danske, Finske, Francije, Nemčije, Madžarske, Izraela, Makedonije, Nizozemske, Norveške, Poljske, Rusije, Srbije in Črne gore, Slovenije, Španije, Švedske in Velike Britanije. Žal pa je bilo 13 držav odsotnih. Zasedanje je vodil predsednik SCEA brigadir Ian Townsend (VB).

V slovenski delegaciji so bili Marko Kosin in Marija Cigale (ZZB), France Beltram (ZDVIS) in Jože Čibej (ZVVS). Nastop slovenske delegacije je bil skladen s protokolom o sodelovanju vseh treh veteranskih organizacij v organih Svetovne veteranske federacije (SVF).

Iz vodstva SVF so bili na zasedanju predsednik Abdul Hamid Ibrahim, podpredsednika Jacques Goujat (Francija) in Daniel Knobel (JAR), generalni zakladnik David T. Knowles (VB), predsednik sveta Jan. F. H. Loos (Nizozemska), generalni sekretar Marek Hagmajer in administrativno osebje SVF. Na zasedanju so bili kot opazovalci tudi predstavniki veteranskih organizacij iz Konga, Slonokoščene obale, Gvineje, Koreje, Palestine in Jemna.

Hrvaška je kot gostiteljica zasedanju namenila veliko pozornost, saj sta se slovesnosti ob odprtju udeležila predsednik hrvaške države Stipe Mesić in podpredsednica vlade ter ministrica za delo, veterane in medgeneracijsko solidarnost Jadranka Kosor. Oba sta tudi gostila udeležence na slavnostni večerji. Udeleženci so imeli občutek, da je ves protokol namenjen njuni predvolilni tekmi za predsednika države.

Poleg pisnih poročil so v »country reports« veteranske organizacije iz različnih držav na kratko predstavile glavne probleme veteranov v svoji državi. Iz poročil so udeleženci dobili vtis, da je v državah zahodne Evrope položaj veteranov zadovoljivo rešen tako na zdravstvenem kot socialnem področju. Povsem drugače pa so razmere v državah vzhodne Evrope. Skupna značilnost vseh veteranskih organizacij je umiranje veteranov druge svetovne vojne. Na drugi strani se v organizacijo vključujejo nove veteranske organizacije, ki so nastale v vojaških spopadih po drugi vojni. Slovenija je posredovala usklajeno pisno poročilo o položaju

Del slovenske delegacije, v kateri so bili (od leve proti desni) Marko Kosin, Jože Čibej in Marija Cigale. Nastop slovenske delegacije na zasedanju v Zagrebu je bil skladen s protokolom o sodelovanju vseh treh veteranskih organizacij v organih Svetovne veteranske federacije.

ju veteranov v naši državi in sprejeto je bilo zelo ugodno. V ustnem nastopu je naša delegacija poudarila, da tudi pri nas v nekaterih primerih prihaja do težav. To je potrdil tudi predsednik Svetovne veteranske federacije, saj se je na lastne oči prepričal o našem položaju ob njegovem obisku pri nas septembra 2004.

Prof. Michael Gilezuk je kot predsednik delovne skupine za Srednjo in Vzhodno Evropo pripravil pisno poročilo o zakonodaji in položaju veteranov v že omenjenem delu. V njegovem poročilu Slovenija ni bila zajeta, saj nas glede na urejenost veteranskih zadev uvrščajo v Zahodno Evropo. Profesor je ugotovil, da samo v Estoniji nimajo sprejetega zakona o veteranih. V ustnem nastopu je sicer povedal, da se je status veteranov

malo zboljšal, da uživajo več pravic iz zdravstvenega varstva in dobivajo pokojnine, vendar pa njihova višina ne zagotavlja pokrivanja osnovnih življenjskih stroškov. Izvršni odbor SVF je skušal v preteklem obdobju vplivati na vlade teh držav, saj je pisal vladam in predsednikom držav, da naj sprejmejo in uredijo veteransko zakonodajo. Sprejet je bil sklep, da bo SCEA še naprej pozorno spremljal to problematiko in skušal z mednarodnim pritiskom pomagati tem veteranom.

Dr. Baruch Levy iz Izraela je poročal o delu delovne skupine, ki se je ukvarjala s problematiko zdravstva in zdravstvene zaščite veteranov. Njegova temeljna ugotovitev je bila, da se zdravstveno stanje veteranov poslabšuje, to pa je povsem normalen pojav, ker se veterani druge

Zasedanje se je končalo s sprejetjem naslednjih dokumentov in odločitev:

- priporočila, da se vojnim veteranom iz nekdanjih kolonialnih dežel popolnoma odmrznejo pokojnine in se jim izplačujejo v polnem znesku,
- da se onemogočita sovraštvo med ljudmi in netoleranca, ki se izraža v protisemitizmu, rasističnih dejanjih in neonacističnih gibanjih,
- da se dostojno proslavi 60. obletnica dneva zmage,
- da SCEA poudarja pomembnost specifičnih problemov in vprašanj, ki zadevajo ženske veteranke, ter vabi vsa združenja, da se pridružijo obstoječi delovni skupini za ženske,
- priporočila o ohranitvi protifašističnih spomenikov,
- predstavniki Srbije in Črne gore so predlagali sprejem resolucije, ki bi obsodila nasilje nad Srbi na Kosovu, vendar je albanski predstavnik silovito nasprotoval, zato so po dokaj burni razpravi sprejeli precej neutralno besedilo, ki se zavzema za dialog med sprtimi stranmi na Kosovu.

svetovne vojne vse bolj starajo, postajajo potrebni pomoči, imajo težave z gibanjem in njihova zdravstvena oskrba je vsak dan dražja. Prav zaradi tega je potrebna dodatna skrb okolice in države. Doslej so se te zadeve urejale na nacionalni ravni, zdaj pa morda prihaja čas, ko bi bilo treba uvesti mednarodne standarde za zdravje in varstvo vojnih veteranov. Razprava je bila kar živahna in na koncu je bil sprejet sklep, da skupina nadaljuje delo in pripravi konkretne predloge rešitev.

Prav zanimiva tudi z vidika naše veteranske organizacije je bila predstavitev poročila danskega predstavnika polkovnika Bjarneja Hasselberga, ki je predsednik veteranske organizacije modrih baretk. Poudaril je vse večji pomen mirovniških operacij, ki jih izvajajo Združeni narodi, Nato in Evropska unija. Leta 2006 bomo praznovali 50-letnico ustanovitve prvih mirovniških sil OZN. Prav status pripadnikov mirovniških operacij, ki so vsekar tudi vojni veterani, je še v večini držav neopredeljen. Tudi OZN nima izdelanih enotnih meril o pripadnikih mirovniških sil. Nujno bo treba posodobiti in dopolniti osnovno zakonodajo, poskrbeti za socialno varnost in zdravstveno zaščito, saj se ti veterani srečujejo s svojevrstnimi problemi pred odhodom na misijo, na njej kot tudi po vrnitvi domov. Predstavljen je bil tako imenovani nordijski model veteranske zaščite, ki je vsekakor sprejemljiv tudi za vse druge države, ki sodelujejo v mirovniških operacijah. Tudi ZVVS bo morala po našem mnenju spremeniti statut in dati možnost vključevanja teh veteranov v našo organizacijo.

Sestala se je tudi delovna skupina žensk veterank in ugotovila, da se kljub priporočilom o ustanovitvi z 18. zasedanja v Nikoziji zadeva ni premaknila z mrtve točke. Tako je bil sprejet sklep, da se delovna skupina sestane leta 2005 in oblikuje program dela. Generalni sekretar in veterani Hrvaške pa bodo zagotovili izvedbo ustanovnega sestanka na Hrvaškem. Hrvaška skupina veterank je predstavila tudi dve gradivi: Ženske v vojni - vojne veteranke in Vloga posttrav-

Generalni sekretar dr. Marek Hagmajer se je med zasedanjem pogovarjal s predstavnikom ZVVS in mu predlagal, da bi Slovenija leta 2005 prevzela organizacijo že pred dvema letoma predvidenega mednarodnega strokovnega posveta o pravnem in socialnozdravstvenem položaju veteranov v Jugovzhodni Evropi. Načelen pristane je bil dan in upati je mogoče, da bo posvet kljub odstitvi Mareka Hagmajera organiziran.

matskega stresa na družine hrvaških veteranov.

O možnostih sodelovanja z Eurromilom so spregovorili po uvodni predstavitvi omenjene organizacije, ki jo je podal njen predsednik B. Snaup. Poudaril je, da Eurromil predstavlja aktivne vojake, ki jih je približno pol milijona. Ta evropska organizacija predstavlja nekakšen »vojaški sindikat« Evropske unije. Menili so, da bi lahko Svetovna veteranska federacija in Eurromil sodelovala glede socialnih zadev, zlasti pokojnih veteranov. Kljub temu da je sodelovanje šele v začetni fazi, pa so velike možnosti za skupno nastopanje glede zdravstvene zaščite in pokojnin. SCEA je dal popolno podporo nadaljnjim skupnim nastopom v EU.

Naša delegacija je v pogovorih, ki jih je imela z nekaterimi vodilnimi člani SVF, dobila informacijo o radikalnih ukrepih varčevanja, ki jih morajo sprejeti v SVF. In res je predsednik Hamid Ibrahim skupaj s člani izvršnega biroja seznanil SCEA s težkim finančnim stanjem v federaci-

ji. Že pred nekaj meseci je bila ustanovljena delovna skupina, ki naj bi izdelala predloge o izhodu iz te finančne krize. Žal pa ni predstavil konkretnih predlogov. Tudi v svojem nastopu ni govoril o številkah, tako da razen dramatičnih besed nismo imeli druge informacije. Nekateri drugi člani so sicer govorili o nujnem posojilu v višini 10 milijonov evrov, ki bi zagotovili normalno delovanje organizacije. Takšne razprave so spravile v slabo voljo predstavnika ZVVS, saj pri nas še najmanjše društvo sprejme na koncu leta finančno poročilo, pa čeprav gre le za nekaj sto tisoč tolarjev. V Zagrebu pa so govorili o milijonih evrov, pa ni nobenih konkretnih števil in ne konkretnega programa. Neuradno se je izvedelo, da je glavni razlog poraznega finančnega stanja Svetovne veteranske federacije njeno napačno investiranje v delnice, ki so na borzi padle in tako pripeljale organizacijo pred bankrot. Na konferenci je generalni sekretar predstavniku ZVVS dejal, da ga želi izvršni biro razrešiti oziro-

ma odpustiti, saj bi tako lahko privarčevali kar precej denarja. Na zasedanju SCEA o tem sicer niso uradno govorili, je pa pred dnevi predstavnik ZVVS prejel pisno informacijo predsednika SVF Ibrahima, da so razrešili oziroma odpustili generalnega sekretarja. Njihovo mnenje je, da bodo tako privarčevali skoraj 21 odstotkov proračuna organizacije. Njegovo delo bo do nadaljnjega opravljal predsednik.

Zadnji dan zasedanja je veleposlanik OVSE Bekan govoril o evropskih perspektivah, Jasna Mileta, namestnica ministrice za evropske integracije, pa je udeležencem predstavila, zakaj mora Hrvaška postati članica EU in kako potekajo hrvaške priprave na njeno vključitev. Ob pozornem poslušanju je naša delegacija zbrala njena misel, ki je bila sicer prisotna tudi v vseh hrvaških nastopih, da so najboljši, da imajo najboljše evropske zakone in da so sicer že skoraj popolnoma pripravljene za članstvo v EU. Seveda ni treba razlagati, da je resnica skoraj popolnoma drugačna.

Na sestanku so spregovorili tudi o sodelovanju med stalnimi komiteji. Tako je predsednik stalnega komiteja za afriška vprašanja El Kiri govoril o prizadevanjih afriških držav, da skupno s SCEA vplivajo na francosko vlado, da nekdanjim bojevnikom iz Maroka, Alžirije in Tunizije zagotovijo pokojnine. Enak predlog naj bi veljal tudi za špansko in portugalsko vlado.

Sledile so volitve. Tokrat je bil edini kandidat za predsednika SCEA že dosedanji predsednik Ian Townsend. Izvoljeni so bili še glavni zapisnikar Juhani Saari iz Finske in predsednik delovnih skupin za Srednjo in Vzhodno Evropo, ki jo bo vodil prof. Michael Cilezuk iz Poljske, ter delovna skupina za Jugovzhodno Evropo, ki jo bo vodil Đuro Dečak iz Hrvaške.

Zasedanje je bilo končano s predlogom češkega predstavnika, ki je obljubil organizacijo 20. zasedanja Stalnega komiteja za evropske zadeve v Pragi leta 2006.

Jože Čibbej

DOM VETERANOV V KRVAVI PEČI POČASI
POSTAJA STVARNOST

Vdihniti stari zgradbi nov duh

Leta 2001 je vodstvo OZVVS Velike Lašče z Občino Velike Lašče podpisalo pismo o nameri za gospodarjenje z nekdanjo Osnovno šolo v Krvavi Peči, kjer sta bila med vojno za Slovenijo nameščena štab Velikolaške čete in vodstvo zbirnega centra za prebegle vojake in oficirje JA. Veterani so se za podpis pisma odločili zato, da bi objekt ohranili pred propadanjem, hkrati pa si tam uredili prostoro za delo in druženje.

Po knjigi Tomaža Kočarja Propad turjaške graščine naj bi bila na mestu, kjer stoji današnja stavba, do konca 70. let 19. stoletja domačija »Pri mežnarju«, kjer sta gospodarila Matevž Strle in njegova žena Marija, rojena Lenič. Okoli leta 1875 je to posest kupil turjaški grof Leon Auersperg in tu nastanil svojega revirskega gozdarja in logarje (gozdne čuvaje) za gozdni revir Blutigenstein (Krvava peč). Da bi pridobil več prostora za pisarno in stanovanja svojih delavcev, je turjaški grof pritlično hišo dvignil za eno nadstropje. Poslopje so domačini imenovali »gozdarjeva hiša«. Konec prejšnjega stoletja je stavbo poškodoval potres. Grof je poskrbel tudi za izobrazbo številnih otrok svojih podložnikov. Vas je v tistih časih štela približno 140 ljudi. Pozneje je dal Auersperg spodnje prostore v najem občini za stanovanje učitelja in en razred za poučevanje. Jeseni 1927 se je začel pouk otrok iz Krvave Peči in bližnjega Bukovca. Šola je delovala do drugega požiga Krvave Peči, ko so Italijani po julijski ofenzivi 8. avgusta 1942 poleg drugih hiš v vasi požgali tudi šolsko poslopje.

Po drugi svetovni vojni je bila šola oktobra 1952 zasilno obnovljena in pouk se je spet lahko začel. Zaradi odseljevanja vaščanov in upadanja števila rojstev so šolo leta 1971 zaprli. Zgradba je potem samevala in so jo upo-

Posnetek nekdanje gozdarske hiše je nastal še pred prvo svetovno vojno.

rabljali le še za sestanke, prireditve in proslave. Med vojno za Slovenijo leta 1991 je na širšem območju Krvave Peči v občini Ljubljana Vič - Rudnik delovala 63. samostojna teritorialna četa KS Velike Lašče, Rob in Turjak, pripravljena, da bi s hitri-

klonjeni so jim bili tudi prebivalci vasi Purkače, Sekirišče, Krvava Peč in Predgozd, kjer je bila nameščena četa. Bili so v stalnem stiku s predsedstvi KS, Civilno zaščito, z Narodno zaščito, ki jim je v začetku ob pomoči Lovske družine Velike Lašče zagotovila zasilno orožje, dokler jim TO Mesta Ljubljana ni poslala vse potrebne opreme in ustreznega orožja. Povezani so bili tudi z Zdravstvenim domom in gasilci, ki so jim dovažali hrano in pijačo iz Velikih Lašč. OŠ Primož Trubar jim je dala na voljo telovadne blazine, na katerih so spali prebežniki. Odkar upravljajo nekdanjo šolo, so veterani iz Velikih Lašč Postorili že marsikaj. Tako so v pritličju napeljali centralno ogrevanje, ki se že uporablja. Sanirali so tudi dimnik in popravili

bodo poleg veteranov namenjeni tudi širši družbeni skupnosti za različne dejavnosti.

Tako bi slovenske Atene, kot nekateri zaradi očeta slovenske književnosti Primoža Trubarja, pesnikov in pisateljev Frana Levstika in Josipa Stritarja, imenujejo Velike Lašče, še bolj približali javnosti, posebej mladim.

V občinskem proračunu za leto 2005 so za vlaganja v zgradbo načrtovana nova denarna sredstva. Nekaterim podjetjem v občini so veterani poslali prošnje za finančno pomoč. Zanj so zaprosili tudi ZVVS in projekt predstavili generalnemu sekretarju Jožetu Kuzmanu.

Predlagali so tudi, da se Dom veteranov vključi v finančni in programski del načrta ZVVS.

Veterani si prizadevajo, da bi ob-

Danes veterani zgradbo posodablajo, predvsem pa ji želijo vdihniti novo vsebino.

streho na šoli, ki je zdaj spet zaščiten pred vremenskimi vplivi. Zamenjali so stara stikala in vtičnice, uredili sanitarije in položili nove keramične ploščice na zidu v kuhinji. Poleg občinskih sredstev vlagajo v objekt tudi svoja finančna sredstva, predvsem pa

jekt z okolico najpозnejše v dveh letih pridobil celostno podobo tako v gradbenem kot programskem delu ter začel kompleksno služiti svojemu namenu.

Ob dnevu odhoda zadnjega vojaka JLA iz Slovenije so na pročelju poslopja namestili dodatno spominsko ploščo ZVVS z napisom Minljiv si, le tvoja dela so tvoj spomin. Hkrati so v spominski sobi pripravili slovesnost in izvedli simbolno veteransko dejanje. Najbolj prizadevnim in delovnim članom OZVVS so izročili bronzaste plakete in tetraeder. Občini Velike Lašče, županu Antonu Zakrajšku in Lovski družini Velike Lašče pa so za pomoč in uspešno sodelovanje podelili pisne zahvale OZVVS in tetraeder.

Ob tej priložnosti so nad vhodnimi vrati zgradbe odkrili ploščo, na kateri piše: Dom veteranov OZVVS Velike Lašče.

Franc Dušan Hočevar

Veterani iz OZVVS Velike Lašče vabijo vse, ki so pomagali pri delovanju zbirnega centra v Krvavi Peči, naj vnovič postavijo stike z njimi. Še posebej bi bili veseli, če bi se jim oglasil stotnik 1. razreda Cveto Dulmin, ki je bil poveljnik zbirnega centra. Člani OZVVS Velike Lašče bi radi skupaj z njimi obudili spomine na dogodke iz časa našega osamosvajanja.

mi premiki izvajala bojne naloge na območju treh krajevnih skupnosti. Sočasno je imela tudi vlogo zaščitnice enega od večjih vojnih zbirnih centrov v Sloveniji, ki je bil v nekdanji osnovni šoli. Teritorialci so imeli enkratno podporo prebivalstva v vseh treh krajevnih skupnostih. Na-

veliko število prostovoljnih delovnih ur. Načrtujejo, da bodo v naslednjem letu zamenjali dotrajana okna tudi v prvi etaži, kjer so bile nekdanj učilnice, morda bo dovolj denarja tudi za zamenjavo talnih obloge in začetek urejanja prenočišč v mansardnem delu stavbe. Zgornji prostori

Nedokončana zgodba zavedenega

V začetku te zgodbe se mi seveda še sanjalo ni, da se bo razpletala tako, kot pač se je. Takrat sem bil, tako kot mnogo sovrstnikov, vpoklican na služenje vojaškega roka. Tako sem takratni domovini služil dve leti. Na kar sem bil pravzaprav ponosen. Saj sem se vendarle usposobil, da po potrebi branim svojo domovino.

Minevala so leta. Približno dvajset let sem bil vsako leto vpoklican na orožne vaje. Tudi več kot enkrat letno. Kdo ve, kolikokrat sem bil moker od znoja ali pa od dežja. Ob eni takšnih priložnosti sem tudi zbolel.

Ampak kaj bi tarnal, saj sem vendarle dopolnjeval svojo usposobljenost. Tako bom lahko svojo državo branil še z večjo gotovostjo in večjim žarom.

Potem se je zgodilo. Tudi sam sem bil za to, da se moja ljubljena Slovenija odloči za svojo, samostojno pot. Ker pa tega ni bilo mogoče narediti na civiliziran način, se je bilo treba odločiti in si samostojnost izboriti po drugi poti.

In kdo naj pribori Sloveniji samostojnost? Seveda tisti, ki je za to usposobljen.

Zopet smo se zbrali sovojaki, znanci z orožnih vaj. S to razliko, da je šlo tokrat zares. V ozračju je bilo čutili, da to ni to, kar se je dogajalo vsa prejšnja leta.

Tiste noči sem se večkrat s katerim od sovojakov plazil po trebuhu s puško v roki. Šele takrat sem podrobneje spoznaval bližnjo okolico ob vojašnici JLA na Mariborski ulici v Celju.

Tisto, kar se je z napetostjo pričakovalo iz minute v minuto, se vendarle ni zgodilo. Usoda mi je bila mila.

S sovojakom, sosedom in prijateljem Srečkom sva se na enem od položajev šepetaje pogovarjala o situaciji, v kateri sva bila. Le kdo ve, kako se bo to končalo.

Nikoli prej si nisva predstavljala, kako se počuti človek, ko obrača puško proti drugemu človeku. V zavedanju, da ima tisti drugi puškino cev obrnjeno proti tebi. In to ne z naboji za orožne vaje... Še danes se pogosto spominiva tistega časa in znova ugotavljava, da smo imeli srečo, da je orožje molčalo.

En del te zgodbe je končan. Sedaj vem, čemu so bila vsa vojaška usposabljanja.

Danes, ko je od osamosvajanja poteklo dobro desetletje, vem še kaj več. Vem, da se za takšno Slovenijo, kakršna je danes, nisem boril. Vem, da sem bil takrat, v tistih nočeh razmišljanja, naiven idealist. Boli me, ko gledam, kako moja prijazna dežela Slovenija tone v krčih grobega kapitalizma. Kako po njej grabijo domači in tuji pogoltniži. Ali bom jutri še sploh lahko stopil v katerega od gozdov, ne da bi mi neki lastnik osorno povedal, da diham zrak v njegovem gozdu? Slovenija je postala država, v kateri se nagrajuje nasilje. In to v

večini vej naše družbe. Novopečeni gospodje se med sabo prepirajo, kdo ima več zaslug pri osamosvojitvi Slovenije. Vsi pa pozabljajo na podporo, ki so jo dajali ljudstvo, policija in teritorialna obramba. Brez teh se ti gospodje ne bi imeli za kaj prepirati.

Svoj gnev bi lahko še dolgo zlival na papir. Ampak psi lajajo...

V času, ko že rahlo razmišljam o svoji morebitni upokojitvi, ne morem mimo dejstva, da mi pri vsem tem država velikodušno omogoča odkupiti dve leti, ki sem jih služil domovini v začetku te nedokončane zgodbe. Če bi se takrat

po nekem naključju lahko odrekel služenju vojaškega roka, se mi ne bi bilo treba izpostavljanje za državo, ki me je tako globoko razočarala. In s čim naj si ob tej plači, ki jo imam danes, kupim manjkajoči dve leti?

Ob trajanju te zgodbe pa me stalno spremlja še ena misel: Draga moja dežela Slovenija, če bi imel možnost, bi se hotel zate še enkrat boriti!

Štore, 26. 9. 2004
Rafael Zorko
Kozjanskega odreda 6
Štore

Premalo nas cenijo

Bil je 1. januar 1991. Nič nenavadnega. Vse je bilo novo in čez nekaj dni sem se prijavil za vojniški izpit. Tega sem 30. maja uspešno opravil. Kmalu za tem je prišel veliki junij in vpoklican sem bil v svojo enoto, enoto zračne obrambe Občine Ljubljana Šiška.

Moja dolžnost je bila služiti narodu in braniti ter obraniti samostojno in neodvisno Slovenijo. Konec junija se je naša enota premaknila na ljubljanski grad, kjer smo imeli odličen pregled nad mestom, predvsem pa nad takratno Vojašnico maršala Tita.

Imeli smo še stare uniforme in to bi me kmalu drago stalo. Ko sem bil ponoči na staži, je okrog polnoči prišel iz bližnjega bifeja soborec. Imel sem nekoliko daljše lase, ki so plapolali v vetru, in zamenjal me je za nasprotnika ter nameril avtomatsko puško proti meni.

Kot blisk me je prešinila misel, da moram

ukrepiti umirjeno in ne dati razloga, da bi spregovorilo orožje med nama, ki sva bila na isti strani. Na srečo sva se hitro sporazumela in spustila orožje ter usmerila cevi proti tlom.

Pozneje smo doživeli še prelet letala vrste mig, ki je nad nami prebilo zvočni zid. Na srečo ni bilo nič hujšega, le v nekaterih delih Ljubljane so popokala okenska stekla.

V enoti smo bili pripravljene za bojno delovanje, vendar nam na srečo ni bilo treba.

Ko zdaj spremljam dogajanje v naši Sloveniji, imam občutek, da naša vlada, del politike in del javnosti premalo cenijo tisto, kar smo naredili leta 1990 in 1991. Moti me, da nam priznavajo nekatere pravice šele po 50. letu.

Na žalost jih marsikateri veteran ne bo dočakal, ker na nas nekdo varčuje, da lahko daje nekaterim, ki uveljavljajo svoje pravice že skoraj 60 let.

David Dragaš

Za dušo in srce

Glede na število članov veteranske organizacije je povsem jasno, da se veterani ukvarjajo z najrazličnejšimi zadevami. Tako je pred časom eden izmed naših članov izdal zgoščenko, ki je napisana ravno za nas in vse, ki jim je pri srcu tisto, kar nas spominja na naš narod in slovenstvo. Na zgoščenki z naslovom Najlepši slovenski samospevi je posnetih sedem biserov samospevov iz slovenske pevске zakladnice, ki sta jih napisala skladatelja dr. Benjamin Ipavec (1829–1908) in Kamilo Mašek (1831–1859).

Tenorist Andrej Ažman, sicer veteran vojne za Slovenijo, na njej prepeva naslednje samospeve: VABILO (B. Ipavec), PODOKNOM (F. Prešeren/K. Maček), POZABIL SEM MNOGOKAJ DEKLE (B. Ipavec), IZ GOZDA SO PTICE ODPPLULE (B. Ipavec), CIGANKA MARIJA (B. Ipavec), MAK ŽARI (B. Ipavec) in ČE NA POLJANE ROSA PADE (B. Ipavec).

Andrej Ažman se je rodil 25. marca 1961 v Ljubljani. Po poklicu je

organizator informatik. Od leta 2002 je samostojni kulturni ustvarjalec in je avtor ter urednik projekta Kulturna točka, povezava in predstavljanje kulturnih ustanov in njihovih dejavnosti (www.kulturasi.net) (<http://www.kulturasi.net/>). Njegova velika ljubezen je slovenski samospev (glas in klavir).

Zgoščenko lahko naročite po telefonu 041 855 094.

OB 60. OBLETNICI TRAGIČNE SMRTI
FRANCA ROZMANA - STANETA

V spomin na legendarnega komandanta

V začetku novembra je minilo 60 let, odkar je v nesreči tragično umrl legendarni partizanski poveljnik Franc Rozman - Stane. Do nesreče je prišlo pri preskušanju novega orožja, ki so ga zavezniki poslali partizanom kot pomoč. Šlo je za minomet britanske izdelave, ki mu je pri poskusnem strelu razneslo mino v cevi. Komandant Stane je bil smrtno ranjen in je 7. novembra 1944 podlegel ranam.

Osrednja spominska slovesnost je bila v parku Vojašnice Franca Rozmana - Staneta v Ljubljani. Udeleženci in gostje so si po priveditvi, na kateri je spregovoril načelnik GŠSV generalmajor Ladislav Lipič, ogledali spominsko sobo. Na posnetku so poleg generala Lipiča in predsednika ZVVS polkovnika Srečka Lisjaka še predsednik Glavnega odbora ZZB NOV Slovenije Janez Stanovnik, član Glavnega odbora ZZB NOV Lado Kocjan in poveljnik 1. brigade SV polkovnik Branimir Furlan.

Franc Rozman - Stane je postal poveljnik slovenske partizanske vojske 13. julija 1943 in je to nalogo opravljal do tragične smrti 7. novembra 1944.

Pri imenovanju Franca Rozmana - Staneta za komandanta slovenske partizanske vojske so prvič odločali vojaško znanje in človeške vrline in ne politično prepričanje. Njegovo vojaško znanje je bilo izjemno bogato. Nabirati ga je začel že v španski državljanski vojni, nato ga je dopolnjeval kot eden od prvih organizatorjev partizanstva na najtežjem slovenskem bojišču,

to je v mejah nacističnega rajha. Borci so ga imeli radi predvsem zato, ker je sam vodil enote v bojih in je bil tudi nekajkrat ranjen. Kot vojak je imel velike zasluge, da so se enote, ki jim je poveljeval, med katerimi sta bili tudi 2. grupa odredov in 4. operativna cona, uspešno bojevale proti okupatorju.

Komandant Stane se je kot poveljnik glavnega štaba slovenske partizanske vojske izkazal kot izjemno sposoben strateg in taktik, ki je oblikoval posebno partizansko bojno taktiko. Njegovi vojni tovariši so ga nad-

Pri grobnici herojev v Ljubljani, kjer je pokopan komandant Stane, so vence položile delegacije ZZB NOV, Slovenske vojske in Mestne občine Ljubljana. Polaganja vencev so se udeležili številni visoki gostje.

vse cenili in se ga spominjajo ne le kot poveljnika, ki so mu bili pripravljeni slediti v vsaki bitki, temveč kot komandanta s toplim, človeškim odnosom do sotovarišev.

Ob obletnici tragične smrti komandanta Staneta se je letos zvrstilo več prireditev. V petek, 5. novembra, je bila komemoracija pred njegovo rojstno hišo v Pirničah pri Ljubljani. V soboto, 6. novembra, so delegacije Glavnega odbora ZZB NOV, Slovenske vojske in Mestne občine Ljubljana položile vence na grobnico narodnih herojev v Šubičevi ulici v Ljubljani, kjer je komandant Stane pokopan. Osrednja spominska slovesnost v spomin Franca Rozmana - Staneta je bila prav tako v soboto v parku vojašnice, ki nosi njegovo ime, v Leskovškovi ulici 21 v Ljubljani. O komandantu Stanetu je govoril načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Ladislav Lipič. V nedeljo, 7. novembra, pa je bila komemoracija v Lokvah pri Črnomlju, v kraju, kjer je komandant Stane umrl.

Vse od tragične nesreče Franca Rozmana - Staneta so krožile različne zgodbe o njegovi smrti. Nekateri so trdili, da je šlo za sabotažo, saj naj bi komandant Stane šel nekaterim krogom v nos, ker se je preveč zavzemal in preveč glasno govoril o slovenski partizanski vojski. Na žalost je bil 18. maja 1945 razpuščen Glavni štab NOV Slovenije, enote slovenske partizanske vojske so bile priključene različnim jugoslovanskim vojaškim grupacijam (3. in 4. armada, KNOJ ...). S tem je bila pozabljena tudi obljuba maršala Tita slovenski delegaciji na 2. zasedanju Avnoja, da bo slovenska vojska v novi federativni državi obdržala svojo nacionalno sestavo in da se bo v njej poveljevalo v slovenščini.

Pred skoraj 60 leti je bila slovenska partizanska vojska odpravljena, toda njeno izročilo, njene izkušnje in njen duh so se pokazali tudi leta 1991 v boju s podivjano jugosoldatesko.

(KuB)

Foto: Niko Mušič

Obletnice smrti komandanta Staneta so se spomnili tudi v Lokvah pri Črnomlju, kjer je prišlo do tragične nesreče. Na slovesnosti se je zbralo veliko ljudi, med njimi je bilo kar 52 praporščakov.

Andrej Peharc

(1927–2004)

Oktober 2004 smo se za vedno poslovili od našega najstarejšega veterana vojne za Slovenijo in borca NOB Andreja Peharca - Robeža. Andrej je bil zaveden domoljub in upornik, kar je dokazal že v rani mladosti. Leta 1943 se je kot petnajstletnik priključil partizanom, bil je borec Gubčeve brigade in komandir čete Koroškega partizanskega odreda. Za pogum je med drugimi odlikovanji prejel tudi orden za hrabrost. Andrej se je tako kot med NOB tudi leta 1990 kljub letom in bolezenskim tegobam odločil, da aktivno sodeluje v pripravah na osamosvojitveno vojno.

Na domu je kot prostovoljec in pripadnik MSNZ prevzel v hrambo večjo količino streliva takratne TO občine Tržič. Za odgovorno delo in prispevek v osamosvojitveni vojni je prejel znak Manevske strukture narodne zaščite, na kar je bil še posebno ponosen.

Tovariš Andrej nam bo ostal vsem, ki smo ga poznali in z njim sodelovali, v trajnem spominu po svojih dejanjih, pogumu in skromnosti. Ostal bo v naših spominih in srcih kot človek, ki se je v odločilnih zgodovinskih trenutkih odločil za najtežjo pot, za pot, ki je slovenski narod pripeljala do samostojnosti in lastne državnosti.

OZVVS Tržič

Slavko Šabec

(1951–2004)

Mnogo prezgodaj in nepričakovano nas je zapustil naš član in soborec Slavko Šabec - Ata, ki je bil eden izmed ustanovnih članov OZVVS Ljubljana in med prvimi ustanovitelji praktičnega športnega streljanja v Sloveniji. Bil je zaveden domoljub, ki se je leta 1991 prostovoljno odzval klicu domovine in odšel s puško v roki na branik domovine.

Po njegovi zaslugi se je praktično streljanje v Sloveniji dvignilo v svetovni vrh. Zaradi njegovih lastnosti smo ga vsi klicali »ata«.

Slavc, v naših srcih boš za vedno ostal »naš ata«.

OZVVS Ljubljana in strelci IPSC

Franc Kocjan

(1936–2004)

Nepričakovano nas je zapustil član našega združenja Franc Kocjan. Kot aktiven pripadnik Manevske strukture narodne zaščite je deloval v najtežjem času za slovensko Teritorialno obrambo, ko jo je nekdanja JLA razorožila. Naloge, ki jih je v največji tajnosti opravil poleti in jeseni 1990, so omogočile materialno zagotovitev z oborožitvijo za 2. partizansko brigado TO, formirano na območju Ljubljanske pokrajine in ki je potem aktivno delovala v vojni za osamosvojitvev Slovenije.

OZVVS LJUBLJANA

Veselko Piškur

(1957–2004)

Neizprosna bolezen je mnogo prezgodaj pretrgala nit življenja našemu članu Veselku Piškuru.

Leta 1991 je prevzel poveljevanje novoustanovljenemu Jurišnemu odredu Radovljica in z njim v vojni za Slovenijo sodeloval pri blokadi letališča Brnik. Ni se lahko prestaviti iz civilne službe v vojaško službo ter prevzeti naloge in odgovornost za ljudi, ki jih vodiš. On je to zmožgal zaradi svojih sposobnosti, pripravljenosti in domovinske zavesti. Bil je preudaren, avtoritativen in cenjen poveljnik.

Veselko je nosilec znaka Obranili domovino in bojnega znaka Brnik. V našem združenju je deloval aktivno in bi postoril še marsikaj, če ga ne bi ovirala zahrbtna bolezen.

Ob slovesu nas tolaži to, da smo imeli dejavnega člana, dobrega poveljnika, sodelavca ter tovariša in takega bomo ohranili v spominu!

OZVVS Radovljica - Jesenice

Roman Zalar

(1964–2003)

V letu 2003 nas je po težki bolezni zapustil naš veteran in član OZVVS Notranjske Roman Zalar. V vojni za Slovenijo 1991 je sodeloval kot pripadnik protiotklepnega oddelka. Mobilizacijo je pričakal nepripravljen, saj je prišel iz druge enote, kjer je oddal vso vojaško opremo. Kar v civilni obleki se je s svojo novo enoto podal v blokado tankov, ki so prodirali iz vojašnice v Pivki proti Vipavski dolini. V blokadi na Rebernicah je uporabil znan vzklík »A boš šu domu« ter si poleg vzdevka »Bita«, kot smo te poznali prijatelji in gasilci, pridobil še nov vzdevek »Rambo glas«. Spominjali se te bomo kot velikega domoljuba, veterana, gasilca in dobrega prijatelja.

OZVVS Notranjske

Pomoč prizadetim v Posočju

Julija letos je Posočje doživelo kdo ve katero katastrofo po vrsti v zadnjih desetletjih. Od razseljevanja in rušenja domov v prvi svetovni vojni, fašističnega terorja, potujčevanja in preganjanja, grozot druge svetovne vojne do snežnih in zemeljskih plazov ter orkanskih vetrov je skromnega in vsega hudega navajenega ter trdoživga domačina ob smaragdni Soči prizadela še vrsta hudih potresov.

Komaj so se domačini pod Krnom, Stolom in Kaninom vselili v obnovljene domove, že je nov potresni sunek pognal iz hiš vse gornje Posočje. Bovčani, Kobaridci, Tolminci, Čezsočani, prebivalci drežniških, breginjskih in podkrmških vasi so strahoma pogledovali po razmajanih in podrthih dimnikih, razpokah na novo ometanih zidovih ter po prahu in koščkih ometa v bivalnih prostorih. Povsod pa ni bilo le to. V Čezsoči, Koritnici in delu Bovca niso bili podrti samo dimniki in razbita strešna kritina. Od marsikatere obnovljene hiše ali stanovanja je ostala le še žalostna podoba, ki je spominjala na vse drugo kot na varen dom. Začela se je kalvarija, ki še vedno traja.

Tudi tokrat najbolj prizadeti niso ostali sami in pozabljeni. V akcijo so stopili tudi veterani vojne za Slovenijo in obiskali sotovariše, ki so bili najbolj prizadeti.

Iz številnih območnih združenj po Sloveniji so se oglašali veterani ter prizadetim ponudili strokovno in fizično pomoč. Posočje je obiskal generalni sekretar ZVVS Jože Kuzman. Popeljali so ga na ogled Bovca in Čezsoče; tam so ga prizadeti gostoljubno sprejeli, Zdenko Čopi pa ga je seznanil s položajem, v katerem so se znašli prizadeti prebivalci.

Številna območna združenja so se na akcijo, ki jo je organiziralo predsedstvo ZVVS, odzvala in prispevala pomoč za prizadete. Pomoč so prispevala območna združenja ZVVS Radovljica - Jesenice, Trbovlje, Domžale, Kranj, Maribor, Krško, Gornje Posočje, Šmarje - elje, Gornja Radgona, Slovenske Konjice, Mežiška dolina, Bela krajina, Ruše in Dolenjska. Skupaj se je na računu zbralo 512.000 tolarjev.

Zbrano denarno pomoč sta predsednik ZVVS in predsednik OZVVS Gornje Posočje trem prizadetim članom izročila 18. novembra.

Predsedstvo OZZVS Gornje Posočje je med akcijo imenovalo tričlansko komisijo, ki je obiskala vse člane območnega združenja, da bi tako lažje razdelili zbrana sredstva, ne da bi kogarkoli prizadeli. Predsednik sekcije območnega združenja iz Drežnice Bojan Breginc je v pogovoru s člani ugotovil, da med njimi ni težko prizadetih, zato so pomoč namenili najbolj prizadetim na Bovškem. Komisija, ki jo je vodil Metod Ciril Leban, je v sodelovanju z generalnim sekretarjem Jožetom Kuzmanom sklenila, da bodo sredstva dodelili trem najbolj prizadetim članom, ki so v potresu izgubili dom.

Dne 18. novembra je predsednik pokrajinskega odbora za severno Primorsko Vito Breginc v Bovcu sklical sejo odbora. Po uradnem delu sestanka odbora so se jim pridružili še predsednik ZVVS Srečko Lisjak, generalni sekretar ZVVS Jože Kuzman in člani komisije za pomoč prizadetim. Predsednik ZVVS in predsednik OZVVS Gornje Posočje sta trem najbolj prizadetim članom podelila čeke v višini 167.000 tolarjev.

Prejemniki pomoči so se predsedniku in vsem darovalcem zahvalili za finančno in moralno pomoč. Drug za drugim so ugotovili, da je nesrečo mnogo lažje premagovati, če veš, da ti ob strani stojijo tudi tisti, s katerimi si stal v okopih za svobodno in samostojno domovino.

Iskrena hvala vsem, ki ste našim najbolj prizadetim članom darovali in ponudili pomoč.

Pavel Četrnič, besedilo in foto

Predsedniki treh veteranskih organizacij v Občini Sevnica Anton Jermančič, Maksimiljan Popelar in Venčeslav - Slavko Hočevar so na sevniškem gradu podpisali listino o medsebojnem sodelovanju treh veteranskih organizacij.

Podpis listine o medsebojnem sodelovanju

Na sevniškem gradu so v torek, 9. novembra, listino o medsebojnem sodelovanju podpisali predsedniki treh veteranskih organizacij v Občini Sevnica Venčeslav - Slavko Hočevar, Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Sevnica, Maksimiljan Popelar, Območna organizacija Zveze združenj borcev NOB Sevnica, in Anton Jermančič, Policijsko veteransko društvo Sever, Odbor Sevnica.

Območna organizacija Zveze združenj borcev NOB Sevnica je organizirala podpis te listine v okviru prireditve ob prazniku Občine Sevnica.

Maksimiljan Popelar je v uvodu poudaril, da je večletna želja veteranov vseh treh organizacij, izražena na raznih srečanjih in v sklepih vsake organizacije, konkretno obrodila sadove 25. avgusta 2004, ko je bilo na skupnem sestanku vodstev vseh treh vodstev sklenjeno, da se pospeši priprava listine in opravi njen slovesni podpis.

Slovesnega podpisa se je udeležil Stefan Teraž, podžupan Občine Sevnica in član Državnega sveta Republike Slovenije. Pozdravil je prisotne ter čestital vsem trem veteranskim organizacijam. Za njim so ob slovesnem podpisu čestitke izrazili Rudi Smodič iz Pokrajinskega odbora Zveze veteranov vojne za Slovenijo Posavje in v imenu delegacij OZVVS Krško in Brežice, Silvo Gorenc, član Republiškega odbora ZZB NOB in v imenu delegacije ZB NOV Posavje, ter Vlado Bezjak, predsednik PVD Sever Posavje.

Janez - Janko Blas

Ponosni na svoj prispevek

Veterani Ajdovščine in Vipave so julija na občnem zboru ocenili delo v preteklosti in sprejeli načrte za prihodnje obdobje. Udeleževali so se številnih srečanj v okviru regije in na državni ravni. Ni jim pa uspelo doseči, da bi imeli urejen veteranski status tudi nekateri, ki so v resnici aktivno sodelovali v pripravah na vojno v Sloveniji in v vojni, vendar sedanja zakonodaja tega ne omogoča. Z zadovoljstvom so pozdravili novico, da Valter Likar pripravlja bilten o poteku vojne leta 1991 na njihovem območju.

Predsednik OZVVS Ivan Marc je dejal, da so še vedno posamezniki in skupine, ki omalovažujejo pomen naših ciljev, ki smo si jih postavili in leta 1991 tudi dosegli. Marsikje po svetu so presenečeni, da smo si sploh upali nastopiti proti tako številni armadi, kot je bila JLA, in da smo povrh vsega še zmagali. Razlogi so v modrih političnih in vojaških odločitvah, ki so imele temelj v zaupanju in odločnosti vsega slovenskega naroda, da si zagotovi varno in srečno prihodnost. Veterani so soglasno podprli željo, da skupaj z združenjem Sever postanejo ena organizacija, saj so se skupaj bojevali za iste cilje. Strinjali so se tudi s priključitvijo ZB NOV.

Program dela za naslednje leto je obsežen, obsega dejavnosti za prostore združenja, organizacijo številnih srečanj in prizadevanja za ureditev še marsikaterih problemov. Dela prav gotovo ne bo zmanjkalo.

Mirko Šterman

Korošci v Beli krajini

Vedno delaven UO ZVVS Meziške doline je letos že drugič pripravil izlet, ki ga je njegov predsednik major Maksimilijan Gorenšek poimenoval »funkcionarski izlet«. Bil je namreč nagrada aktivnim članom odbora, njihovim sodelavcem in posameznikom, ki so se letos izkazali z delom v območnem združenju. Cilj izleta je bil Dragatuš, vasica v Beli krajini, ki je znana tudi po tem, da je tam šolo obiskoval Oton Župančič. Program izleta je bil po navodilih predsednika območnega združenja natančen in skrbno pripravljen ter razdeljen na strokovni in družabni del. Na pot so šli v soboto 16. oktobra, in se najprej ustavili v novomeški vojašnici. V njej jih je sprejel podpolkovnik Mitja Teropšič, ki je Korošcem na kratko predstavil vojašnico in njeno vlogo, dogodke med vojno za Slovenijo v tem delu domovine ter nadaljnji razvoj Slovenske vojske. Njegovi sodelavci so jim predstavili opremo bojevnika 21. stoletja in pištolo beretka 92 FS ter omogočili, da so lahko na simulatorju preizkusili svoje strelsko znanje.

Pot so nadaljevali po cesti, imenovani »partizanka«, mimo Dolenjskih Toplic proti Semiču. V zaselku Gaber, od koder je najlepši pogled na Belo krajino, jih je sprejel gostitelj, predsednik PO Dolenjska Branko Kobetič. Predstavil jim je regionalno organiziranost in gospodarstvo ter podrobno opisal dogodke pred trinajstimi leti.

Naslednji cilj je bil Dragatuš, kjer so si v gostišču Štefančič ogledali sobo pesnika Otona Župančiča, poskusili vino iz njihove vinske kleti ter se dobro najedli. Čas izleta je kar prehitro minil. Na poti proti domu je bilo veselo, zaigrala je harmonika in stresali so šale. Domov so prispeli za-

Skupinska slika je nastala v Dragatušu, kjer so si koroški veterani ogledali sobo pesnika Otona Župančiča.

dovoljni in polni lepih vtisov. Koroški veterani se svojima gostiteljema Branku Kobetiču in Mitji Teropšiču zahvaljujejo za prijeten dan. Posebej se zahvaljujejo poveljniku 72. brigade SV polkovniku Vlado Maherju, ki jim je za izlet dodelil avtobus, ter generalnemu sekretarju ZVVS Jožetu Kuzmanu, ki jim je dal idejo za izlet. Pristrčna zahvala gre tudi voznikoma avtobusa, saj sta jih varno, ob upoštevanju vseh njihovih želja, pripeljala domov.

Ivan Vušnik in Vili Donau

Uporniki z razlogom

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Zasavje je v sodelovanju s sekcijo Manevrške strukture narodne zaščite iz Zasavja od 4. do 20. oktobra v Revirskem muzeju v Trbovljah pripravilo razstavo Uporniki z razlogom. Glavno breme postavitve razstave je nosil Albin Mikulič iz Centra za vojaško zgodovinsko dejavnost. Razstava je bila prvič postavljena ob 13. obletnici MSNZ v Ljubljani. Njena vsebina je: razmere v Sloveniji leta 1988, razmere v Evropi in Jugoslaviji, JLA leta 1990, TO in njena organiziranost, razoroževanje TO, odziv na odvzem orožja, nastanek MSNZ, predstavitev vseh pokrajin z organizatorji MSNZ. Razstava vsebuje vrsto dokumentov iz tistega obdobja, prvič pa so predstavljeni vsi načelniki MSNZ, tako pokrajinski kot občinski. Slovesno odprtje razstave je bilo v ponedeljek, 4. oktobra, slavnostni govornik je bil podpredsednik sekcije MSNZ mag. Marjan Fekonja. Odprtja so se udeležili pripadniki MSNZ iz Zasavja, predstavniki veteranskih organizacij in novinarji. Območno združenje je z obveščanjem prek lokalne radijske postaje in s pisnim obvestilom vsem šolam v Zasavju zagotovilo dober obisk in tako seznanitev širše javnosti v Zasavju, da se je osamosvojitvena vojna začela bistveno prej in da so bile uspešne priprave MSNZ tisti temeljni kamen, ki je zagotovil uspešno osamosvojitveno vojno.

Emil Bovhan

Z odprtja razstave Uporniki z razlogom, ki je bila od 4. do 20. oktobra v Revirskem muzeju v Trbovljah.

Udeleženci srečanja so se razšli zadovoljni in z ugotovitvijo, da so praporščaki Koroške pokrajine dobro usposobljeni ter da na vseh prireditvah vzorno zastopajo območna združenja, ki jih predstavljajo.

Srečanje praporščakov Koroške pokrajine

PO ZVVS Koroška je tudi letos pripravil delovno in družabno srečanje svojih praporščakov, ki je 12. junija potekalo ob domu veteranov ZVVS Meziške doline na Obretanovem. Sestavljeno je bilo iz dveh delov: praktičnega usposabljanja (postroj in povelja, pregled enote, predaja raporta, korak in zlaganje zastave) in družabnega srečanja.

V imenu gostitelja je zbrane najprej pozdravil predsednik SOD MD Milan Ošep, v imenu Občine Ravne na Koroškem pa Branko Kaker. Oba sta praporščake pohvalila za dosedanje delo in izrazila upanje, da bo tako tudi v prihodnje.

Usposabljanje je vodil inštruktor Andrej Jurjevič, ki je s prikazom posameznih povelj najprej uril posameznike, nato pa celoten postroj. Po izvedenem praktičnem delu so bili z doseženim zadovoljni tako praporščaki kot predsedniki OZ ZVVS in tudi inštruktor Andrej Jurjevič, s katerim so se Korošci dogovorili še za nadaljnje sodelovanje. Sledil je družabni del srečanja: okrepčilo, športne dejavnosti z razglasitvijo rezultatov, s podelitvijo priznanj in praktičnih nagrad najboljšim. Veselo druženje se je nadaljevalo v domu veteranov. Srečanje so pripravili praporščaki sami, posebna pohvala pa gre Jožetu Temnikarju in predstavnikom drugih OZ ZVVS.

Vili Donau

Zdaj ima svoj prapor tudi OZVVS Sevnica.

Razvitje prapora OZVVS Sevnica

Župan in poslanec Državnega zbora Republike Slovenije Kristijan Janc je v jedilnici Lisce v Sevnici v soboto, 6. novembra, razvil prapor OZVVS Sevnica. Pokrovitelj razvitja prapora je bila Občina Sevnica v okviru praznovanja svojega praznika. Prapor mu je pomagal razviti prvi praporščak Viktor Stritar. Po razvitju prapora ga je župan izročil podpredsedniku OZVVS Sevnica Jožetu - Janiju Koširju. Ta se je v imenu veteranov zaobljubil, da ga bodo skrbno varovali in ponosno nosili na srečanjih, ki se jih bodo udeležili. Prapor je v varstvo vzel drugi praporščak Franc Golob.

Slavnostni govornik generalpodpolkovnik Albin Gutman je v jedrnatem in vsebinsko bogatem govoru med drugim dejal: »Nismo se dali ustrahovati takrat niti se ne damo danes! JLA je bila tudi vojaško poražena, pa naj je to komu danes prav ali ne!« Pohvalil je vse na novo izvoljene organe OZVVS Sevnica in še posebno predsednika Venčeslava - Slavka Hočevarja, saj se je članstvo v pol leta pod njegovim vodstvom povečalo s 56 na 285 članov. V kulturnem programu je sodelovala Železničarska godba Zidani most pod vodstvom Franca Lipovška, program pa sta odlično povezovala Jože Hočevar in Metka Meke. Predstavniki različnih društev in organizacij so pozdravili številne veterane ter goste in jim čestitali k razvitju prapora. Čestitali so jim tudi za zelo zanimivo predstavitev knjige spominov, v kateri bo zapisana kronika OZVVS Sevnica od ustanovitve 19. aprila 2001.

Predsednik OZVVS Sevnica Venčeslav - Slavko Hočevar je podelil lično izdelana pisna priznanja sedmim prejemnikom, ki so vsak na svoj način storili nekaj več za OZVVS Sevnica in njen nadaljnji razvoj. Pozdravil in pohvalil je še vse članice in člane OZVVS Sevnica, da so se v tako velikem številu udeležili razvitja prapora, ter jih povabil, naj se tudi v prihodnje udeležujejo vseh prireditev, ki jih organizirata zveza in območno združenje. Priznanja so prejeli: župan Kristijan Janc za vsestransko pomoč, Rudi Smodič, član predsedstva OZVVS Posavja in hkrati predsednik OZVVS Krško, za pomoč pri vnovični oživitvi dela OZVVS Sevnica, Drago Lupšina, sekretar Združenja slovenskih častnikov odbora Sevnica, za pomoč in sodelovanje v skupni pisarni, Janez - Janko Blas za konkretno organizacijo ponovnega delovanja OZVVS Sevnica z občnim zborom 13. maja 2004 in članstvo v predsedstvu, Marjan Gracar za ponovno oživitev OZVVS Sevnica in kot sekretar ter blagajnik OZVVS Sevnica, Ljubo Motore za soustanovitelja OZVVS Sevnica 19. aprila 2001 ter Alojz Završnik za vodenje nadzornega odbora OZVVS Sevnica in konkretno vodenje delovnega predsedstva občnega zbora 13. maja 2004.

Venčeslav - Slavko Hočevar se je v imenu predsedstva OZVVS Sevnica in v svojem imenu iskreno zahvalil vsem donatorjem za finančno pomoč za prapor ter vsem, ki kakorkoli pomagajo OZVVS Sevnica, saj je od nekaj manj kot 500 upravičencev ta status veterana uveljavilo že 65 odstotkov upravičencev. V OZVVS Sevnica pa se ne včlanjujejo predvsem mlajši, ki še niso stari 50 let, verjetno zato, ker se ne morejo po zakonu uveljaviti svojih pravic.

Nato je delegacija, ki so jo sestavljali Ivan Koncilija, Viktor Stritar in Boris Amon, položila sopek rdečih nageljnov k spomeniku narodnemu heroju Alojzu Kolmanu - Maroku.

Janez - Janko Blas

Prikaz bitke iz leta 1848

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo 1991 iz Murske Sobotne je 26. septembra pripravilo strokovno ekskurzijo na Madžarsko. Pridružili so se jim še borci NOB in člani Združenja slovenskih častnikov in tako se je 131 udeleženk in udeležencev ekskurzije s tremi avtobusi navsezgodaj zjutraj odpeljalo proti Blatnemu jezeru.

Na polovici poti med Blatnim jezerom in Budimpešto so se ustavili v Szekefehervaru pri tamkajšnji madžarski veteranski organizaciji BEOSZ, predstavniki katere so jih pospremili do kraja Pakozd. Tam je 29. septembra 1848 pod vodstvom Lajosa Kussutha potekala za Madžare zmagovita bitka nad hrvaškim banom Josipom Jelačićem, ki je vojni pohod organiziral po nalogu Dunaja, da bi zadušil takratno revolucionarno vretje na Madžarskem. Pri spominskem znamenju v Pakozdu so bili najvišji vojaški predstavniki madžarske vojske in madžarskega ministrstva za obrambo in med 37 delegacijami je venec k spomeniku po 156 letih bitke položil tudi predsednik soboškega veteranskega združenja Ludvik Jonaš.

Sledil je panoramski prikaz bitke leta 1848 s peči, topništvo in konjeniki v uniformah iz 19. stoletja, temu pa še boj z diverzanti oziroma s teroristi v današnjih razmerah vojskovanja in vojaške tehnike, z udeležbo dveh vojaških helikopterjev.

Besedilo in fotografija: Filip Matko

Venec k spomeniku je položil tudi Ludvik Jonaš (na sliki levo), predsednik Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Murska Sobotna.

Ena od skupin veteranov na obisku pri Slovenski vojski - na ladji Ankaran

Na naše morje

Vodstvo OZVVS Postojna je 11. septembra pripravilo jesenski izlet za svoje člane. Udeležilo se ga je 150 veteranov, pot pa jih je vodila na naše morje, kjer so si ogledali vojaško ladjo HPL Ankaran in obiskali Luko Koper, od koder so pred 13 leti zadnji vojaki takratne JA osramočeni zapustili Slovenijo. Poleg tega so si ogledali Pomorski muzej Sergeja Mašere in z ladjo obpluli naše morje ter si ogledali še nekaj drugih znamenitosti slovenske obale in slovenske Istre. Izlet so končali s tovariškim srečanjem.

V. Š.

Foto: Irena Štemberger

V muzeju je tudi avtomobil avstrijskega prestolonaslednika nadvojvode Ferdinanda, na katerega je v Sarajevu streljal Gavrilo Princip.

Izlet na Dunaj

Skladno z letnim načrtom dela je UO ZVVS Dravograd za člane pripravil strokovno ekskurzijo in ogled glavnega mesta naše severne sosedice Avstrije, Dunaja. Iz Dravograda so na pot prek mejnega prehoda Radelj odšli ob 6. uri zjutraj. V bližini Gradca so se na počivališču ustavili za krajšo osvežitev, pridružil pa se jim je tudi vodnik Aleksander Mali - Saš. Med vožnjo jim je predstavil Avstrijo, njeno zgodovino, politično ureditev in gospodarstvo. Ob podrobni razlagi je pot minila, »kot bi mignil«.

Tako so prispeli na Dunaj, v predzgodovinsko keltsko naselje Vindobona, mesto z bogato zgodovino od Matije Korvina, hrvaško-ogrskih kraljev, okupacije Francozov (Napoleon) do prestolnice monarhije leta 1918, ko je Dunaj postal glavno mesto avstrijske republike. Najprej so si ogledali muzej vojaške zgodovine Arsenal, ki sodi med najbolj zanimive in znane muzeje na svetu. V središču zgradbe je muzejski del Arsenala, zgrajen med letoma 1850 in 1856. V velikih in veličastnih sobanah, ki so razporejene v dveh nadstropjih, so predstavljena zgodovinska obdobja v petih področjih: habsburška monarhija, od konca 16. stoletja do leta 1918, usoda Avstrije po razpadu monarhije do leta 1945. Skratka, za vsakega obiskovalca »se je nekaj našlo« (francoska revolucija 1848, obdobje Marije Terezije, prva svetovna vojna itn.). Posebno zanimiv je avtomobil avstrijskega prestolonaslednika nadvojvode Ferdinanda, na katerega je v Sarajevu streljal Gavrilo Princip (povod za začetek prve svetovne vojne). Sledil je ogled Schönbrunn, letne rezidence Habsburžanov (soba za gardiste, delovna soba Franca Jožefa, sobana Elizabete, otroške sobe, kabineti in ceremonialna dvorana). Po ogledu lepe okolice letne rezidence so nadaljevali pot proti centru mesta, kjer so si ogledali mestno hišo, parlament, cerkev svetega Štefana in spominsko cerkev. Popeljali pa so se tudi s podzemno železnico.

Čas je prehitro minil in vrniti se je bilo treba domov. Razpoloženje udeležencev izleta v avtobusu je bilo odlično, tako da so se polni novih spoznanj in prijetnih vtisov zadovoljni vračali proti domu. Organizacija izleta je bila odlična, ob tem je treba posebej pohvaliti Hermana Jeseničnika, ki je sestavil program izleta, vodnika Saša Malija, Jožeta Temnikarja za logistično podporo in seveda tudi prevoznika, podjetje Plamen.

Vili Donau

V spomin na mrtve

Komemoracije v spomin na mrtve vedno organizirajo tudi v Občini Štore. Navadno imajo uradno dve komemoraciji, eno pred spominsko ploščo pri Osnovni šoli Štore, drugo pa pred spomenikom tridesetim padlim partizanom in aktivistom iz NOV na Svetini. Pri šoli so učitelji in učenci pripravili izjemno lep in bogat kulturni program. Učencem in občini se borčevska organizacija zahvaljuje tudi za okrasitev partizanskih grobov.

Tako so na pobudo predsedstva Območnega ZZB NOV Celje in ob podpori predstavnikov krajevne organizacije ZZB člani komisije obiskali lokacije spomenikov NOV v tej občini. Ocena stanja je izjemno dobra, za kar se je treba zahvaliti Občini Štore, Osnovni šoli Štore in podružnici šole na Svetini ter gospodu Janezu Gradišniku iz Javornika.

Član ruskega veleposlaništva je na tradicionalnem regijskem srečanju na Svetini položil cvetje na grob vojaka Rdeče armade ter izrazil posebno zahvalo Marici in Janezu Gradišniku za urejanje spomenikov.

Tako veteranska kot borčevska organizacija namenjata zahvalo za izvedbo obeh komemoracij Občini Štore, govornikoma županu in podžupanu, osnovni šoli, pripadnikom Slovenske vojske, ki so vedno prisotni na njihovih prireditvah, ter pevcem ljubiteljskega pevskega zbora Bojansko. Ena od njihovih članic pa je izredno lepo in doživeto deklamirala pesmi Karla Destovnika - Kajuha.

Tako kot vsako leto so venec položili člani KO ZZB. Praporščaki, ZVVS, ZŠC Združenja Sever in ZZB so dostojno in častno zastopali svoja društva.

Srečko Križanec

Utrinek s komemoracije na Svetini

Kočevci negujejo tradicijo 1. brigade Slovenske vojske

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Kočevje in Planinsko društvo Kočevje že 13 let organizirata tradicionalni pohod na Goteniški Snežnik, visok 1290 metrov, v počastitev 1. brigade Slovenske vojske MORIS.

Če se ozremo nazaj v krizno leto 1990, v čas, ko smo na slovenskih tleh občutili nevarnost in ogroženost za obstoj slovenstva, ob realnem stanju, da je Jugoslovanska armada razorožila enote Teritorialne obrambe, in potrebah po zavarovanju ideje o samostojnosti, kar nam je naložil referendum, se je 17. decembra 1990 v vasi Kočevska Reka postrojila 1. brigada Slovenske vojske, bolj znana po kratki MORIS.

Pripadniki enote so ne glede na možen napad enot Jugoslovanske armade v snežnem vremenu ponosno stali v postroju. Celotna enota se je aktivno udeležila osamosvojitvene vojne 1991. leta in na celotnem ozemlju Slovenije

dosegla ogromne uspehe in rezultate.

Prvega postroja 1. brigade Slovenske vojske MORIS so se takrat udeležili tudi predstavniki Vlade Republike Slovenije s predsednikom Lojzeto Peterletom, ki je takrat za tiste čase izrekal eno od vizionarnih misli, in sicer »da sedaj že diši po slovenski vojski«.

Glede na to, da je od takrat minilo že 14 let, se zgodovinski dogodek čedalje manj omenja v javnosti, prebivalci kočevsko-ribniške doline pa se zavedajo takratne potrebe po prvem postroju enote.

Zadovoljna po razdelitvi hrane

Letošnji pohod so opravili 9. oktobra. Pohodniki so šli iz Kočevske Reke v Gorenico, zatem so se povzpeli na Kameni zid. Tam so jih pričakali pripadniki SV iz Vojašnice 26. oktober na Vrhnikih in 140 pohodnikov počastili s toplim čajem. Pohod se je nadaljeval na vrh Goteniškega Snežnika (1290 m), od tam so se po cesti vrnili proti Kočevski Reki. V dolini pod Goteniškim Snežnikom so jim vojaki iz vrhniške vojašnice postregli še s toplim obrokom.

Ne glede na slabo vreme so bili pohodniki ves čas dobre volje, s hvaležnostjo so sprejeli pomoč od Slovenske vojske (čaj in golaž) ter se dogovorili, da se v naslednjem letu pohoda udeležijo še v večjem številu.

Organizatorja Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Kočevje in Planinsko društvo Kočevje se Poveljstvu za podporo SV Kranj, 25. VTP SV Vrhnika in Vojašnici 26. oktober Vrhnika zahvalujeta za pomoč pri pripravi pohoda, zalednemu bataljonu SV pa za prevoz pohodnikov iz Kočevja v Kočevsko Reko in nazaj. Organizatorja upata, da jima bodo tudi v prihodnje po svojih zmožnostih pomagali pri takšnih in podobnih akcijah.

Darko Čop

Foto: Toni Vovko

Prapor je iz rok Srečka Lisjaka prevzel Marijan Platiše.

Litijski veterani na Osankarici

Letošnji tradicionalni izlet so litijski veterani namenili obisku Slovenske Bistrice in Pohorja. Skupaj s svojci se jih je zbralo 97 in z dvema avtobusoma so se v soboto, 18. septembra, odpeljali do bistriškega gradu. Tam sta jih v obnovljeni viteški dvorani pozdravila direktor Zavoda za kulturo Slovenska Bistrica Stane Gradišnik in župan dr. Ivan Žagar, ki je litijskim veteranom tudi omogočil brezplačni ogled kulturnih znamenitosti. V spremstvu dveh prijaznih vodnic so si ogledali edinstvene stalne zbirke in tudi 8. podobe bistriških domačij (prikaz običajev in obrti, razstavo domačega peciva in čebelarstvo razstavo ob 80-letnici tamkajšnjega društva).

Iz gradu so odšli v bližnjo vojašnico, kjer jih je v imenu artilerijske enote sprejel in nagovoril major Magdič. Major Marjan Strehar, dolgoletni teritorialec in organizator Manevske strukture narodne zaščite, jim je orisal usodne dni osamosvajanja Slovenije pred trinajstimi leti in jih seznanil s takratnim reševanjem orožja iz bistriške vojašnice. Na dvorišču pa so si ogledali razstavo artilerijskega orožja.

Po malici so nadaljevali pot proti Pohorju. V avtobusih sta jih kot vodnika spremljala člana Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Slovenska Bistrica Branko Vasa, nekdanji komisar v Teritorialni obrambi, in Ivo Ferč, nekdanji komandant Pohorskega odreda v TO.

Po prihodu na Osankarico so si ogledali muzej, ki prikazuje zadnje bivanje in žalosten konec Pohorskega bataljona, potem pa so se podali do Treh žebljev, zadnjega bojišča tega bataljona in z enominutnim molkom počastili vse padle, ki jih je sovražnik presenetil 8. januarja 1942.

Po kosilu so se v Polskavi ustavili še pri enem od tamkajšnjih vinogradnikov, kjer so poskusili njegova svetovno znana bela vina, tako da so se v Litijo vrnili v zgodnjih večernih urah.

Boris Žužek

Foto: Rihard Urbanc

Litijski veterani v viteški dvorani poslušajo zgodovinski oris razvoja bistriškega gradu.

Za dan državnosti razvili prapor

Na Vojskem nad Idrijo, kjer je bilo v osamosvojitveni vojni za Slovenijo mobilizacijsko zbirališče ene od enot TO Idrija, so člani Območnega združenja VVS Idrija - Cerkno pripravili slovesnost, na kateri so razvili svoj društveni prapor.

Dogodkov iz osamosvojitvene vojne, ki je mladi slovenski državi zavarovala meje, državljanom pa zagotovila mir in možnost za nadaljnji razvoj, ter dogodkov iz narodnoosvobodilne vojne, ko sta na Vojskem delovali znameniti partizanska tiskarna Slovenija in bolnišnica Pavla, so se v soboto, 26. junija, na Vojskem spominjali številni udeleženci vojne za samostojno Slovenijo, borci NOB, domačini in drugi obiskovalci slovesnosti ob razvitju prapora Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Idrija - Cerkno. S prireditvijo so počastili dan državnosti in praznik krajevne skupnosti Vojsko.

Željo, da bi skupaj prispevali k ohranjanju spoštljivega odnosa do zgodovinskih dosežkov slovenskega uporništvja in trpljenja ljudi, s katerim je tlakovana pot v samostojno Slovenijo, ter da bi državljanom v današnjem času zagotavljali mir, sožitje in razvoj, so v svojih nagovorih poudarili predsednik Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Marijan Platiše, predsednik Krajevne skupnosti Vojsko Edvard Vidmar, predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo Srečko Lisjak ter poslanec v Evropskem parlamentu Jelko Kacin, ki je bil slavnostni govornik.

Prapor, ki bo simboliziral delovanje veteranov, je Območnemu združenju izročil Srečko Lisjak, predsednik ZVVS.

Predstavniki Območnega združenja VVS, Območnega odbora ZZB in udeležencev NOB ter Območnega združenja ZŠC so podpisali listino o sodelovanju pri ohranjanju spomina na čas slovenskih vojn ter prizadevanju za mir in sožitje med ljudmi.

K slavnostnemu ozračju so prispevali številni praporščaki sosednjih društev in združenj ter slovesen postroj veteranov. V kulturnem programu sta nastopila Pihalni kvintet Orkestra Slovenske vojske in Mešani pevski zbor Vojsko.

Prireditev se je nadaljevala z družabnim srečanjem veteranov, domačinov in obiskovalcev, ki je izzvenelo v želji, da bi letno družabno srečanje idrijskih in cerkljanskih veteranov vojne za Slovenijo postalo tradicionalno.

Marijan Platiše

Šele polovica uveljavila status vojnega veterana

Na podlagi poročil izpostave za obrambo in upravne enote v Idriji je na območju občin Idrija in Cerkno v osamosvojitveni vojni za Slovenijo sodeloval 1201 pripadnik Teritorialne obrambe. Izpostava za obrambo - pisarna Idrija je pripadnikom Teritorialne obrambe doslej izdala 796 potrdil o sodelovanju v osamosvojitveni vojni. Upravna enota Idrija pa je na območju občin Idrija in Cerkno doslej izdala 810 odločb, s katerimi je status vojne-

ga veterana v vojni za Slovenijo priznala 580 pripadnikom Teritorialne obrambe, 55 policistom in 175 oboroženim pripadnikom Narodne zaščite. Zbrani podatki kažejo, da doslej 405 pripadnikov Teritorialne obrambe, ki so sodelovali v osamosvojitveni vojni, od izpostave za obrambo še ni zahtevalo izjave potrdila o sodelovanju v osamosvojitveni vojni, 216 pripadnikom TO pa je Izpostava za obrambo - pisarna Idrija že izdala potrdilo o sodelovanju v osamosvojitveni vojni, vendar postopka za uveljavitev statusa vojnega veterana v vojni za Slovenijo pri UE Idrija še niso začeli.

To so bile glavne ugotovitve predsedstva OZ VVS Idrija - Cerklje, ki je obravnavati te problematike namenilo zadnjo sejo. Predsedstvo je pohvalilo dejavnosti Uprave enote Idrija, ki je izdala posebno zbirko »Status in pravice vojnega veterana« (na razpolago je strankam) ter z javnim pozivom v časopisu Idrijske novice pozvala občane, ki so sodelovali v osamosvojitveni vojni, da uveljavijo status vojnega veterana.

Predsedstvo se je zavzelo za to, da bi Izpostava za obrambo - pisarna Idrija tistim udeležencem osamosvojitvene vojne, ki zaradi različnih razlogov niso vpisani v seznam pripadnikov Teritorialne obrambe in so bili udeleženi v osamosvojitveni vojni, omogočila, da lahko v dokaznem postopku tudi z drugimi verodostojnimi dokazili (listine, izjave prič ipd.) dokažejo svoje sodelovanje v osamosvojitveni vojni.

Predsedstvo OZ VVS Idrija - Cerklje se je zavzelo za to, da bi čim več udeležencev osamosvojitvene vojne uveljavilo status veterana. Za to bo v sodelovanju z UE Idrija in Izpostavo za obrambo - pisarno Idrija spremljalo uveljavljanje statusa vojnega veterana v vojni za Slovenijo na območju občin Idrija in Cerklje. Na srečanjih in drugih dejavnostih, na spletni strani www.zdruzenjevvs-i.c.si ter z informacijami v javnih glasilih bo udeležence osamosvojitvene vojne spodbujalo k ureditvi statusa vojnega veterana ter jih obveščalo o pravicah in postopkih za uveljavitev statusa. Če bo potrebno pravno zastopanje, bo predsedstvo zagotovilo, da bo udeležencem na razpolago tudi pravna služba ZVVS.

Predsedstvo območnega združenja je podprlo prizadevanja ZVVS za tako spremembo Zakona o vojnih veteranih, ki ne bo diskriminatorno do tistih, ki so aktivno sodelovali v pripravah in vojni za Slovenijo. Pri določanju meril pa je treba skrbeti, da z določitvijo preširokega kroga upravičencev zakon vojne za Slovenijo ne bi razvrednotil. Predsedstvo predlaga, da se prouči možnost, da se status veterana podeli tudi specifični skupini pripadnikov CZ in gasilcev, ki so opravili sanacijo območja po eksploziji skladišča orožja na Črnem Vrhu nad Idrijo.

Marijan Platiše

Obisk Vojaškega muzeja na Kalemegdanu

Sindikata delavcev vipavske vojašnice je novembra za člane pripravil nekajdnevni izlet v Novi Sad in Beograd. Prvi dan so si ogledali Petrovaradin in Sremske Karlovice. Od beograjskih znamenitosti naj omenimo Dedinje, cerkev sv. Save, Kalemegdan in Avalo.

Posebno pozornost so namenili ogledu Vojaškega muzeja na Kalemegdanu. Za temeljit ogled razstavljenih eksponatov v notranjih prostorih

Eden od dveh še obstoječih primerkov možnarja škoda kalibra 30,5 cm je razstavljen v Vojaškem muzeju na Kalemegdanu v Beogradu.

ni bilo dovolj časa, zato so nekateri udeleženci več pozornosti namenili ogledu raznega orožja in vozil na prostem v ožji okolici muzeja. Njihovo pozornost je pritegnil biser, to je možnar škoda 30,5 cm, M. 1911/30. Zasnova in načrtovanje možnarja sega v leto 1905 oziroma 1906. Pri konstruiranju je sodeloval tudi Slovenec, podmaršal Joža Tomše plemeni Savskodolski. Moč, prebojnost, natančnost in gibljivost so bile odlike tega orožja. Za prevoz in premikanje možnarja na bojišču so razvili poseben bencinsko-električni vlačilec porsche z močjo 100 KM. Možnar je upravljalo devet mož, dodatno pa še šest do osem mož. Možnar je avstro-ogrska vojska uporabljala na vseh bojiščih, tudi na soški fronti, nemška vojska pa v Belgiji, Franciji in na ruski fronti. Na soški fronti je v sestavi goriškega topništva delovalo pet baterij. Ena od teh je bila vkopana pri zaselku Humarji na Banjski planoti, ena pa pri Mostu na Soči. V nekaterih državah srednje in južne Evrope je bil možnar škoda 30,5 cm v operativni uporabi vse do začetka druge svetovne vojne.

Danes obstajata samo dva ohranjena primerka, prvi na Kalemegdanu in drugi v vojaškem muzeju Rovereto v Italiji.

Besedilo in foto: Zvonko Lipovšek

Osrednja točka jesenskega izleta je bil ogled Tehniškega muzeja v Bistri.

Delovni veterani iz Bele krajine

Skladno z letnim načrtom dela je OZVVS Bela krajina v jesenskem času uresničevala predvidene dejavnosti. Septembra so za člane organizirali izlet. Tokrat je bila osrednja točka ogled Tehniškega muzeja v Bistri. Poleg tega so se odpeljali še do Cerklje in si ogledali Dolenje jezero. Sprehodili so se tudi skozi naravni park Rakov Škocjan. Prek Ribnice in Kočevja so se vrnili v Belo krajino, kjer so z družabnim srečanjem v Dragatušu zaokrožili lep dan.

Oktober pa so za člane pripravili srečanje in kosanje piknik na Smuku nad Semičem. Kljub deževnemu vremenu so se pri lovski koči srečali, krepili prijateljske vezi in se povesečili. Seveda ni manjkalo obujanja spominov na dogodke iz osamosvojitvene vojne za Slovenijo.

Tudi novembra niso mirovali. Skladno z Listino o sodelovanju z ZZB NOV so se udeležili dveh dogodkov. Najprej so se ob dnevu spomina na mrtve udeležili osrednje komemoracije v Beli krajini za borce, padle v drugi svetovni vojni. Slovesnost je bila pri spomeniku na Gričku v Črnomlju. Številna veteranska delegacija se je udeležila tudi spominske slovesnosti ob obletnici smrti slovenskega komandanta Franca Rozmana - Staneta. Bila je 7. novembra na Lokvah pri Črnomlju, kjer je pred 60. leti komandant Stane umrl v tragični nesreči.

Čeprav se bliža konec leta, delo še ne bo zamrlo. Predvidevajo, da bodo dobili in razdelili maskirne uniforme, ki jim jih bo dala Slovenska vojska. Nekaj članov se bo opremilo tudi s slovesno veteransko obleko. Do konca leta se bo zvrstilo še nekaj manjših dejavnosti in tako bodo veterani iz Bele krajine uspešno sklenili leto.

Slavko Malešič →

Letos so veterani vojne za Slovenijo in borci NOV obiskali letalsko bazo SV v Cerkljah ob Krki in Sedlarjevo.

Skupen izlet

Člani ZVVS in ZZB v Štorah poleg vseh dejavnosti vedno načrtujejo tudi skupen letni izlet. Že po ustaljeni tradiciji obiščejo eno od vojašnic Slovenske vojske in kraj ter spominsko znamenje iz obdobja NOB. Tako so letos obiskali letalsko bazo v Cerkljah ob Krki in Sedlarjevo. Poleg čudovitega vremena, ki je stalen spremljevalec njihovih srečanj in izletov, so bili v letalski bazi tudi nadvse prisrčno sprejeti. Poveljnik baze stotnik Borut Angeli jim je s sodelavci opisal in prikazal delo in življenje v bazi. Človek ima resnično kaj videti.

Ob vračanju proti domu so se ustavili v Sedlarjevem in se ob spomeniku, kjer je legendarna 14. divizija v noči med 6. in 7. februarjem 1944 prešla hrvaško-slovensko mejo ter prišla na Štajersko, poklonili temu pomembnemu dogodku. Ustavili so se v enem od gostinskih lokalov v Podčetrtku in v prijetnem druženju preživeli preostanek dneva.

Srečko Križanec

Nadvse uspešna prireditvev

V počastitev dneva državnosti so veterani z območja Notranjske 19. junija na Mašunu pripravili že 8. srečanje članov obeh veteranskih združenj iz osamosvojitvene vojne 1991 (ZVVS in Združenja Sever), ki se ga je udeležilo več kot 1200 članov in njihovih družinskih članov.

S tem nadvse uspešnim srečanjem je več kot 1200 članov in njihovih družinskih članov počastilo spomin na dogodke iz let 1990 in 1991 ter dan državnosti. Govorniki Vojko Štemberger, predsednik Območnega združenja ZVVS Postojna, Jernej Posega, župan Občine Postojna, v imenu petih občin regije ter Fabio Steffe, predsednik Policijskega veteranskega združenja južnoprimorske regije, so poudarili predvsem pomembnost druženja vseh, ki so sodelovali v osamosvojitveni vojni 1990–1991, in naloge, ki veterane še čakajo. Srečanje, ki je potekalo v resnično prijateljskem in tovariškem ozračju, so popestrili pevci zboru 47. območnega štaba iz Ilirske Bistrice in ansambla Snežnik.

V. Š.

Foto: Tomo Šajn, Primorske novice

Prejemniki veteranskih priznanj

Srečanje ptujskih veteranov

OZVVS Ptuj je konec oktobra ob dnevu veteranov pripravilo vsakoletno srečanje članov. Tokrat so se odločili za pohod do šest kilometrov oddaljenega doma lovcev na Drstelji, kjer so se med pripravami na vojno in tudi med vojno leta 1991 zadrževali deli posameznih enot TO ter izvajali naloge.

Na zbirališču je veterane pozdravil predsednik združenja Stane Žitnik in udeležence pohoda podrobneje seznanil s sedanjimi in prihodnjimi dejavnostmi organizacije ter pohodom, ki je bil pred njimi.

Predsednik Območne organizacije ZB NOV Mitja Mrgole je izrazil zadovoljstvo, da veterani, borci in pripadniki Združenja Sever aktivno sodelujejo. Bil je prepričan, da bodo sodelovanje še okrepili.

Na poti so se udeleženci pohoda ustavili na domačiji narodnega heroja Jožeta Lacka; sprejel in pozdravil jih je njegov sin Milan Lacko. Opisal je dogodke iz NOV na ptujskem območju in dejavnosti zavednih Slovencev

Pred domačijo narodnega heroja Jožeta Lacka je veterane pozdravil njegov sin Milan Lacko.

pred drugo svetovno vojno. Poudaril je, da so veterani vojne za Slovenijo le nadaljevali boj borcev NOV, saj tudi ta vojna ni potekala samo deset dni, kot trdijo nekateri, marveč se je začela veliko prej. Začela se je najmanj z »mitingom resnice«, če ne že prej.

Na Drstelji je pohodnike pozdravil destrniški župan in takratni poslanec v državnem zboru Franc Pukšič; bil je zadovoljen, da je tudi Destrnik v osamosvojitveni vojni igral pomembno vlogo. »Vem, da se niste dosegli vseh pravic, ki vam gredo, a v parlamentu se bom zavzemal, da jih boste dosegli,« je poudaril Franc Pukšič.

Sledilo je sproščeno srečanje takratnih soborcev in prijateljev, med katerim so si imeli veliko povedati. Veliko je bilo povedano tudi o mačehovskem odnosu države do njih, vendar so ugotovili, da so težav že vajeni.

Lojze Cajnko

Srečanje častnikov TO

V počastitev 26. oktobra - obletnice odhoda zadnjega vojaka JLA z ozemlja Republike Slovenije in s tem zmage slovenskih oboroženih sil v osamosvojitveni vojni za Slovenijo je OZ VVS Idrija - Cerkno pripravilo srečanje častnikov iz poveljstva TO Idrija in poveljujočih častnikov v enotah, ki so v osamosvojitveni vojni za Slovenijo delovale na območju občin Idrija in Cerkno.

Srečanje je bilo v petek, 22. oktobra, na turistični kmetiji Želinc na Straži pri Cerknem, kjer je bila med osamosvojitveno vojno nastanjena enota TO, ki je varovala barikado na cesti Idrija-Tolmin.

S krajšo slovesnostjo, na kateri sta o pomenu takratnih dogodkov spregovorila predsednik OZ VVS Marijan Platiše in brigadir Bogdan Beltram, ki je v osamosvojitveni vojni poveljeval Pokrajinskemu štabu TO za severno Primorsko, so navzoči zaznamovali odhod zadnjega tujega vojaka z ozemlja Republike Slovenije. V kulturnem delu prireditve je nastopil nonet France Bevč iz Otaleža.

Dobro obiskano srečanje so častniki Teritorialne obrambe izkoristili tudi

Udeleženci srečanja so podprli idejo o zbiranju dokumentarnega gradiva o dogodkih iz osamosvojitvene vojne ter o pripravi in izdaji Zbornika o poteku osamosvojitvene vojne na Idrijskem in Cerkljanskem.

za pogovor o tem, kaj lahko znotraj veteranske organizacije skupaj naredijo za ohranjanje spomina na dogodke, ki so v osamosvojitveni vojni potekali na Idrijskem in Cerkljanskem. Zbrani so podprli idejo o zbiranju dokumentarnega gradiva o dogodkih iz osamosvojitvene vojne ter o pripravi in izdaji Zbornika o poteku osamosvojitvene vojne na Idrijskem in Cerkljanskem.

Srečanje častnikov so z udeležbo in s priložnostnimi nagovori poleg brigadirja Bogdana Beltrama počastili še direktor Uprave za obrambo iz Nove Gorice Drago Vidrih, ki je bil v času osamosvajanja Slovenije načelnik Manevrskve strukture narodne zaščite za severno Primorsko, generalni sekretar ZVVS Jože Kuzman in predsednik Pokrajinskega odbora ZVVS za severno Primorsko Vito Breginc.

Marijan Platiše

Odkritje spominskega znamenja

V soboto, 23. oktobra, so v spomin na 13. obletnico osamosvojitvene vojne za samostojno Slovenijo veterani Območnega združenja Grosuplje in veterani Policijskega združenja Sever Ljubljana z okolico v Ivančni Gorici odkrili spominsko znamenje.

Slovesnost je potekala v okviru prireditev ob 10. obletnici delovanja Občine Ivančna Gorica. Udeležili so se je najvidnejši predstavniki občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobropole, vidni predstavniki Zveze veteranov in veterancev policijskih združenj, veteranskih združenj sosednjih občin in predstavniki Slovenske vojske z načelnikom generalštaba generalmajorjem Ladislavom Lipičem.

Janez Janša je v govoru poudaril, da se bo zavzel za čimprejšnjo popravilo in obravnavo zakona o vojnih veteranih v državnem zboru.

Slavnostni govornik je bil član Območnega združenja Grosuplje - nekdanji obrambni minister v odločilnem času za Slovenijo in sedanjti predsednik vlade Janez Janša. Poleg njega so spregovorili še župan Občine Ivančna Gorica Jernej Lampret in v imenu obeh veteranskih organizacij predsednik Območnega združenja Grosuplje Gregor Bregar.

Govorniki so poudarili pomen delovanja veteranskih združenj, dotaknili pa so se tudi dopolnitve zakona o vojnih veteranih in njihovega statusa, ki ne obravnava vseh, ki so dali pomemben prispevek med osamosvajanjem Slovenije. Janez Janša je poudaril, da se bo zavzel za čimprejšnjo popravilo in obravnavo zakona v državnem zboru. V govorih sta bila pohvaljena sodelovanje veteranov OZVVS in združenja Sever ter pomen besede domovina. Poudarjeno je bilo, da je treba v šolske programe vključiti domovinsko vzgojo.

Ob koncu je predsednik OZVVS Gregor Bregar županu Občine Ivančna Gorica in Policijskemu veteranskemu združenju Sever za dobro sodelovanje podaril mini tetraedra.

V kulturnem programu so sodelovali Policijski orkester in recitatorji iz Osnovne šole Stična. Član Območnega združenja Grosuplje in član Ribniškega okteta Miloš Genorio pa je solistično zapel venček slovenskih narodnih pesmi.

Spominsko znamenje, ob njem so bili na častni straži pripadniki gardne enote Slovenske vojske, je ob pomoči veterana Policijskega združenja Sever odkril poveljnik Občinskega štaba TO Grosuplje v letu 1991 Miloš Sonc.

Po končani slovesnosti, ki jo je predsednik OZVVS Grosuplje zaokrožil z besedami »soborci v vojni - prijatelji v miru«, se je nadaljevalo druženje veteranov in občanov ob veteranskem golažu.

G. B.

Ogledali so si Kočevsko Reko

Vipavski in ajdovski veterani so si najprej ogledali Center vojaške veterinarske službe v Primožu, kjer so jim obširno predstavili center in prikazali delo s službenimi psi. V centru je nastala tudi ta spominska fotografija.

Veterani vojne za Slovenijo občin Vipava in Ajdovščina so se oktobra udeležili strokovne ekskurzije, med katero so si ogledali nekdanj zaprto območje Kočevske Reke. Zbralo se jih je 54, čeprav je bilo prijav veliko več. Najprej so si ogledali Center vojaške veterinarske službe v Primožu; v njem so jim obširno predstavili center in prikazali delo s službenimi psi. Udeleženci so pokazali kar veliko zanimanje, saj je marsikdo izvedel kaj novega. Zatem so si ogledali še znamenit center v Goteni, kjer pa so nekoliko negodovali, ker jim niso odprli vrat v goteniško podzemlje. Center je vseeno vreden ogleda. Nad celotnim izletom so bili izredno navdušeni, saj so spoznali kraje, v katerih jih večina še ni bila. Sicer jih je veš dan spremljal dež, kar pa ni motilo dobre volje. Ekskurzija na Kočevsko je bila del letnega programa dela OZVVS občin Ajdovščina in Vipava; letos so izvedli kar nekaj dejavnosti.

JČ →

Strokovni izlet

Vodstvo Območnega združenja vojne za Slovenijo Kočevje je vsakoletni strokovni izlet pripravilo 16. oktobra, in sicer je njihove člane pot vodila na avstrijsko Koroško. Namen izleta je bil obiskati mesta, kjer se je pisala prva zgodovina Slovencev. Pot jih je vodila skozi ljubeljski predor do avstrijskega naselja Breže. To je trg, ki se s pravico sklicuje na svojo zgodovino, saj okolično krasijo stari gradovi, sam trg pa je še sedaj obdan z vodnim jarkom. Tam so obiskali tudi mestno cerkev, vodnjak in še nekaj pomembnih objektov iz zgodovine trga.

Pot so nadaljevali do gradu Ojstrica, se povzpeli skozi štirinajst grajskih vrat na vrh in si ogledali muzej, ki ima veliko število eksponatov iz zgodovine gradu oziroma posestva graščaka. V drugem delu izleta so obiskali vojvodski prestol ter cerkev svete Eme (Hemma).

Izlet je ves čas strokovno vodil član združenja Mihael Petrovič ml., ki je udeležencem znal prikazati in povedati najbolj zanimivo vsebino, pojasniti pomen posameznega kraja v svojem času in tako povezoval obiskovalce z zgodovino. Popoldne so se skozi ljubeljski predor vrnili nazaj na slovensko stran polni preplelih vtisov.

Za dober konec so se ustavili v enem od gorenjskih gostišč, v katerem so po dobri hrani in pijači tudi zaplesali ter tako uspešno zaokrožili letošnji izlet.

Nepozabni dogodki so se mnogim članom vtisnili v spomin in so se zadovoljni vrnili nazaj v Kočevje, z mislijo, da se leta 2005 ponovno udeležijo izleta, in sicer na Štajersko (Pekre-Maribor-Pohorje).

Da je bil izlet uspešen, so s svojimi izdelki pripomogli tudi pokrovitelji: pekarna Hram Kočevje, pekarna Blatnik Dobropolje z nepozabnim pecivom ter pivovar-

Izlet je strokovno vodil član združenja kočevskih veteranov Mihael Petrovič ml., kateremu so udeleženci pozorno prisluhnili.

ni Union in Laško z že preizkušenimi kakovostnimi izdelki kakor tudi Radenska z odličnimi sokovi. Z željo, da bi jih še naprej podpirali, se jim kočevski veterani najlepše zahvaljujejo.

Darko Čop
Foto: Toni Vovko

Šport

SLOVENSKI VETERANI NA SVETOVNEM PRVENSTVU V AMATERSKI GONIOMETRIJI

Uspešni nastopi posamično in ekipno

Da veterani še nismo povsem za »staro železo«, so na 12. svetovnem prvenstvu v amaterski goniometriji (najpogosteje to disciplino imenujejo tudi lov na lisice), ki je bilo od 7. do 12. septembra v Brnu v Češki republi-

ki, to trije tudi dokazali. Tekmovanja se je udeležilo več kot 300 tekmovalcev iz 29 držav iz Severne Amerike, Avstralije, Azije in Evrope. V slovenski reprezentanci je bilo 15 tekmovalcev iz 7. radioklubov iz vse Sloveni-

je. Generalni sekretar Zveze veteranov vojne za Slovenijo Jože Kuzman pa je poskrbel, da so bili slovenski veterani, ki so bili člani te reprezentance, tudi enotno oblečeni.

Tekmovanja so se kot člani in zastopniki Zveze radioamaterjev Slovenije udeležili člani ZVVS Jože Kosi in Ivan Lazar iz Ormoža ter Jože Onič iz Slovenskih Konjic. Kosi je nastopil v starostni kategoriji M 40, Lazar v M 50 in Onič v M 60. Vsi pa so tekmovali v dveh disciplinah, in sicer na ultrakratkem valu (UKV) 144 MHz in na kratkem valu (KV) 3,5 MHz. Letos je slovenska ekipa kot celota dosegla enega od boljših rezultatov na velikih tekmovanjih doslej.

Prav tako so se dobro odrezali tudi veterani. Kosi je s kolegom v kategoriji M 40 na UKV dosegel ekipno 5. mesto, posamezno pa je bil 20., Lazar je žal bil v svoji kategoriji M 50 sam iz Slovenije in je bil na UKV posamezno 17., Onič pa je bil med posamezniki v M 60 na UKV 26., s kolegom pa sta bila ekipno 8.

V disciplini KV je bil Kosi v svoji skupini posamezno 22., ekipno sta bila s kolegom v ekipi 8., Lazar je bil posamezno 41., Onič

posamezno 18., ekipno s kolegom pa prav tako 8.

Slovenske ekipe so se doslej udeležile že 6 svetovnih in 5 evropskih prvenstev. V njih so skoraj vselej bili tudi naši trije veterani, ki so vedno dostojno zastopali Slovenijo v svetovni ali evropski eliti. Iz nekdanjih republik Sovjetske zveze, Češke, Slovaške, Nemčije (še posebej DDR) in Madžarske vedno prihajajo na ta tekmovanja ljudje, ki jim je to bodisi poklic (veliko je oficirskega kadra med njimi) bodisi so bili nekoč tekmovalci v raznih tekaških disciplinah v teh državah, zato se tekmovalci iz drugih držav težko kosajo z njimi. Pa vendar se zgodi, da jim kdo iz katere druge države »izpuli« kakšno visoko uvrstitev. Tudi našemu Kosiju je pred leti uspelo enkrat doseči 5. mesto. Čeprav niso več rosnio mladi, so vsi vendarle prepričani, da bodo, če bo »mašina« služila, kot je treba, še nekajkrat z veseljem nastopili na raznih tekmovanjih ter dostojno in ponosno na prsih nosili tako grb Slovenije kot tudi grb ZVVS. Ob tem upajo, da jim bo tudi veteranska organizacija stala ob strani in jih podpirala. Prepričani so, da ne bodo razočarali.

Jože Onič

Ekipa članov Zveze veteranov vojne za Slovenije na svetovnem prvenstvu v amaterski goniometriji; od leve proti desni stojijo Ivan Lazar, Jože Onič in Jože Kosi.

Veteranska strelska tekma

OZVVS Ljubljana je pod pokroviteljstvom Slovenske vojske 25. septembra na vojaškem strelišču Bloška polica pripravila vsakoletno tradicionalno taktično strelsko tekmo. Kljub slabemu vremenu se je odzvalo veliko strelcev veteranov vojne za Slovenijo iz vse države, tako da je tekmovalo šest popolnih ekip.

Po končanem tekmovanju je bil vrstni red naslednji: 1. mesto OZVVS Ljubljana I, 2. mesto OZVVS Ljubljana II, 3. mesto OZVVS Cerknica II, 4. mesto OZVVS Cerknica I, 5. mesto OZVVS Velike Lašče in 6. mesto OZVVS Šmarje.

Na tekmi so veterani vojne za Slovenijo vnovič pokazali in dokazali, da so še vedno v dobri strelski formi. Tekma se je končala z veteranskim druženjem ob vojaškem

obroku hrane, ki so ga pripravili kuharji Slovenske vojske.

Zaradi povečanega zanimanja za udeležbo na taktičnih strelskih tekmah bo OZVVS LJUBLJANA v letu 2005 ob pomoči SV pripravila dve taktični tekmi na Bloški polici, in sicer »Pomlad 2005«, ki bo predvidoma aprila, in »Jesen 2005«, ki naj bi bila septembra. Vabilo bomo objavili v predhodni številki revije Veteran.

Organizator tekme OZVVS Ljubljana se za pomoč in sponzorstvo iskreno zahvaljuje GSSV G 9, 157. LOGBA in 25. VTP, AC Kondoru ter članu OZVVS Ljubljana Borutu Gradišku, Stocku, Frizerskemu salonu Del Bello iz Domžal ter članu OZVVS Ljubljana Dušanu Ocepku in S Grafu.

Andrej Jamnik

Koroški veterani so ob ribniku preživeli prijetne urice in nekaj je bilo tudi smeha. Zakaj? Uganite sami!

Ribiško tekmovanje na Koroškem

V soboto, 18. septembra, je ZVVS območje Mežiške doline organiziralo tekmovanje v lovu rib s plovcem, in sicer na ribniku Koroške ribiške družine (KRD). Nanj

so povabili še druga združenja iz koroške pokrajine in združenje iz Ruš. Tekmovanje je bilo uspešno, udeležba je bila dobra, le ulov je bil malo skromnejši. Vseeno lahko rečemo, da je bila tekma med posameznimi skupinami zelo napeta. Zlasti pri tehtanju ulova, saj bi za »ekstremno« težo nekega ulova skoraj potrebovali lekarniško tehtnico.

Rezultati tekmovanja so:

1. mesto: Mežiška dolina II (Ludvik Glazer, Ivan Matjašec in Danilo Ravnjak), ulov 5,33 kg, 2. mesto: Praporščaki (Stanko Praznik, Bojan Keber in Jože Temnikar), ulov 3,30 kg, 3. mesto: Zgornja Dravska dolina, (Alojz Sustersič, Jože Gabrovec in Ivan Gabrovec), ulov 3,23 kg.

Zmagovalci so prejeli pokale in spominske medalje, ki sta jih podelila predsednik OZ ZVVS Mežiške doline major Maksimilijan Gorenšek in predsednik PO ZVVS Koroška Vili Donau. Seveda so bili zmagovalci tudi vsi drugi udeleženci, ki so preživeli nekaj prijetnih uric v lepem vremenu, okolici in napetih trenutkih med tekmovanjem. Prisotni so bili prijetno presenečeni in hkrati veseli, da je bil z njimi tudi generalni sekretar zveze Jože Kuzman. Hvala tudi KRD in seveda Cirilu Vornsku, ki je organiziral tekmovanje in poskrbel za to, da je se se lepo izteklo.

J. Č. Ivan Vušnik in Vili Donau

Veteranski tenis

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Zasavje je že petič organiziralo državno prvenstvo v teniških dvojicah ZVVS. Udeleženci smo se tradicionalno zbrali na teniških igriščih Teniškega kluba Hrastnik v soboto, 9. oktobra. Letos se je organizatorjem prijavilo 26 tekmovalcev iz 10 območnih združenj, ki so žrebali svoje pare za tri kroge predtekmovanj. Seveda so bili boji že v predtekmovanju ostri, za vsako žogico do zadnjega atoma moči. V četrtfinale se je uvrstilo šestnajst najboljših, ki so še enkrat poizkusili srečo in izžrebali svoj par za pot v finale. Po dolgih in tehnično dovršenih dvobojih smo dobili zmagovalca. To sta letos Marjan Pajer (OZVVS Litija) in Drago Kovač (OZVVS Radovljica Jesenice), srebrna sta bila Dane Ramšak (ZVVS Kamnik) in Branko Žgar (OZVVS Ribnica), bronasta pa Branko Dervodel (OZVVS Mežiška dolina) in Iztok Krivorotov (OZVVS Kamnik). Prvouvrščena sta prejela tudi prehodni pokal naše zveze. Za vse udeležence so marljivi organizatorji pripravili darila, ki so jih prispevali številni sponzorji, predvsem iz Zasavja. Kot vsako leto je bila na voljo vsem tekmovalcem brezplačna

Prvouvrščena Marjan Pajer (OZVVS Litija) in Drago Kovač (OZVVS Radovljica Jesenice) sta prejela tudi prehodni pokal ZVVS.

prehrana, ki jo je okusno pripravljala standardna ekipa naših kuharjev veteranov. Tako smo se ob hrani, pijanci družili še v po-

zno, lepo jesensko popoldne in si seveda obljubili na svidenje na turnirju 2005.

J. Č. Ivan Vušnik in Vili Donau

DAN, KO JE SPODLETEL ATENTAT NA HITLERJA IN PROPADEL VOJAŠKI PUČ V NACISTIČNI NEMČIJI

Lahko bi bil dan preobrata, vendar ...

Koledar je kazal 20. julij 1944, in če bi potekal tako, kot so načrtovali nekateri, bi bil lahko izjemno pomemben dan v drugi svetovni vojni. V nadaljevanju preberite anatomijo dneva, ki bi lahko bistveno spremenil potek vojne in tok zgodovine. Vse je kazalo, da bodo sile osi izgubile vojno. Na zahodu Evrope so zavezniki počasi prodirali v notranjost zasedenih držav, čeprav so se jim Nemci krčevito in vztrajno upirali. Na vzhodu je sovjetska vojska prodirala na zahod in nemška fronta je bila tik pred razsulom. Tudi marsikateri Nemec se je spraševal, ali ni vojna že izgubljena. Tako so razmišljali tudi nekateri visoki častniki v nemški vojski in odločili so se: Hitlerja je treba odstraniti z oblasti. Kako? Z atentatom!

Dan se je začel na vojaškem letališču Rangsdorf blizu Berlina. Mlad nemški plemič polkovnik Claus von Stauffenberg je z njega odletel do skrivnega Hitlerjevega štaba. Spremljal ga je njegov pribočnik Werner von Haetfen. Stauffenberg je imel v aktovki poročilo o okrepitvah na vzhodni fronti in skoraj dva kilograma eksploziva. Če bi bil atentat uspešen, bi bil Hitler ob poldnevu že mrtev. Mlad polkovnik in njegovi somišljeniki so nameravali končati vojno z Veliko Britanijo ter ZDA in jo nadaljevati s tradicionalnim nemškim sovražnikom Rusijo oziroma Sovjetsko zvezo.

Stauffenberg je bil najmlajši polkovnik in lahko bi rekli vzhajajoča zvezda takratne nemške vojske. Povedati je treba tudi, da je bil hkrati zelo zavzet nacist. Na začetku vojne je bil vdan Hitlerju, nato je spoznal, da njegov vzornik potiska državo v sramoto in katastrofo. Nepotrebne žrtve med vojaki in grozodejstva vojske nad civilisti so von Stauffenberga spodbudili k ukrepanju.

Hitler je bil bolnik in zasvojenec

Štab nemškega diktatorja na vzhodu je bil v eni od zelo varovanih vojašnic z izvrstno komunikacijsko opremo. Hitler se je tam počutil varnega.

»Julija 1944 se je Hitler umaknil

Kdo je bil človek, ki je pripravil zadnji in tudi neuspešen atentat na Hitlerja?

Claus von Stauffenberg se je rodil 15. novembra 1907 v bavarskem mestu Jettingen. Bil je tretji sin višjega dvornega maršala na württemberskem kraljevem dvoru. Ko je bil dovolj star, se je odločil za vojaški poklic. Ko je prišel leta 1933 na oblast Hitler, je v njem videl možnega rešitelja Nemčije. Oči pa mu je odprla t. i. »kristalna noč« leta 1938, ko so po vsej Nemčiji zagorele židovske sinagoge in hiše. V Tuniziji je bil 7. aprila 1943 hudo ranjen. Ko je po okrevanju prišel iz bolnišnice, je bil popoln protinacist. Špet se je prijavil za fronto, vendar so ga zaradi invalidnosti zavrnil. Postal je pomemben člen v vojaški organizaciji in je skrbel za rezervne sile nemške vojske.

Claus von Stauffenberg je bil po materini strani pravnuk slovitega generala Gneisenaua. Njegov rod je izhajal iz starega švabskega plemstva in njihov priimek se je v listinah pojavil že davnega leta 1262.

v bunker sredi vzhodnopruskih gozdov. Vedno je spal na preprosti vojaški postelji,« pravi zgodovinar in Hitlerjev biograf Joachim Fest. »Na nočni omarici je imel samo materino fotografijo.«

Hitler je vedno živel špartansko in čedalje bolj se je zapiral vase.

Vsako jutro mu je osebni strežnik Heinz Linge prinesel poročilo o nočnih bombardiranjih in preprost zajtrk.

»Hitler je imel enako strogo rutino kot Stalin in očitno so si diktatorji v tem pogledu podobni,« pravi Joachim Fest. »Toda Hitler se je v nasprotju z Rooseveltom

in s Churchillom sam oblačil in slačil. Ni želel, da bi ga kdo videl napol oblečenega, niti strežnik niti sodelavci. Tisti čas je bil Hitler zelo melanholičen. Mučila ga je nespečnost, zato je pogosto delal vso noč, v posteljo je šel šele med 6. in 7. uro.«

Dejstvo je, da se je Hitler vrtel v začaranem krogu. Vojaški porazi so vplivali na njegovo zdravje, kar je oslabilo njegovo vojaško presojo. Postal je paranoičen samotar. Hkrati je postal zasvojenec z zdravili in odvisen od osebnega zdravnika prof. Thea Morella.

Hitler se je predčasno postaral in izčrpal, bil je tudi bolan, saj je imel parkinsonovo bolezen. Leva roka se mu je namreč stalno tresla. Hitler je imel tako kot Roosevelt šibko srce in bil je tudi hipohonder, saj je na dan pojedel 28 vrst tablet. Najpomembnejše pa je bilo sredstvo, ki mu ga je vbrizgaval Morell. To je bila mešanica sulfonamidov, izvlečkov iz žlez, glukoze, hormonov, adrenalina in drugih sestavin. Mešanica je učinkovala takoj. Toda Morell je moral odmerke zdravil nenehno povečevati. Za zasvojenost so vedeli le najožji sodelavci.

Hitler je bil najmlajši voditelj, ne pa tudi najbolj zdrav. Zdravstvene težave so prikrivali vsi štirje voditelji. Šibko zdravje pa je zelo vplivalo na njihove odločitve v vojni. Toda na začetku vojne je bil Hitler za generale idol. »Bil je izvrsten strateg v ofenzivnih operacijah, v katerih je lahko nepričakovano napadel sovražnika,« pravi njegov biograf Joachim Fest. »Pri obrambnih operacijah pa je bil skrajno nedomiseln.«

Drzen načrt za atentat

Stauffenberg in še skoraj 500 nemških častnikov so menili, da Hitlerjeva taktika ne bo pripeljala do zmage. Še več. Grof Stauffenberg je bil zgrožen nad Hitlerjevimi odločitvami in dejstvom, da jim vodilni generali sploh ne nasprotujejo.

Zarotniki so sklenili prelomiti prisego in ubiti svojega vrhovnega poveljnika. Hitlerjeva tajnica Krista Schröder se je pozne-

je spomnila, da je Hitler julija 1944 slutil atentat. Vendar si ni mislil, da ga bodo poskušali ubiti nemški častniki. Pričakoval je, da ga bodo poskušali ubiti britanski agenti.

Načrt za atentat na Hitlerja je bil drzen. Na sestanku ob 13. uri naj bi govorili o razmerah na vzhodni fronti in Stauffenberg naj bi predstavil načrt vpoklica rezervnih enot. V aktovki naj bi v konferenčno sobo pretihotapil dva britanska peklerska stroja. Nastavil naj bi ju čim bližje Hitlerju. Stauffenberg naj bi zaradi nujnega telefonskega klica odšel iz sobe, v njej pa naj bi ostala aktovka s peklerskima strojema.

Bombi naj bi bili dovolj močni, da bi pobili vse v prostoru. Zarotniki so upali, da bodo potem z Veliko Britanijo in ZDA sklenili primirje in vse sile poslali v boj s Sovjeti. Vsaj tako so načrtovali.

»Vem, da je moj oče vsaj trikrat načrtoval atentate na Hitlerja,« pravi grof Bethold Stauffenberg, sin zadnjega atentatorja na Hitlerja. »Tisti 20. julija 1944 je bil samo zadnji.«

Kljub temu da se je lahko skoraj brez ovir približal diktatorju, Stauffenberg še zdaleč ni bil idealen atentator. Leto prej bi ga na severnoafriškem bojišču skoraj ubili. V puščavi je njegov konvoj opazila britanska letalska patrulja. V napadu je bil hudo ranjen. Izgubil je desno roko in dva prsta na levici. Od njiju sta ostala samo štrclja. Bil je tudi ob levo oko. Nikoli si ni dal narediti steklenega očesa, vedno je nosil črno obvezo. Nenavadna izbira, ampak tako se je odločil sam. Toda zaradi teh hib je bila verjetnost napake večja. Celoten načrt je bil tvegan. Toda Stauffenberg je bil obupan. Le dva dni prej so skozi Moskvo gnali 57 tisoč nemških vojakov. Sovjetska vojska bi bila lahko kmalu na nemških tleh. Konservativni plemič ni hotel živeti pod sovjetsko oblastjo in moral je nekaj narediti.

Časovna stiska

Stauffenberg je medtem pristal na letališču Rastenburg in prišel do vhoda v Hitlerjev štab. Z diktatorjem naj bi se sestala ob 13.00. Toda Hitler je v bunkerju sklenil, da se bo posvetil zavez-

niku, italijanskemu diktatorju Mussoliniju. Svoji tajnici Kristi Schröder je naročil, naj prestopi sestanek s Stauffenbergom na 12.30.

Stauffenberg je sicer že bil v štabu, vendar je menil, da ima še uro časa za aktiviranje dveh bomb, ki naj bi ju pretihotapil na sestanek.

Sprejel ga je feldmaršal Wilhelm Keitel in mu sporočil, da se bo sestanek začel pol ure prej. Keitel je bil namreč Stauffenbergov šef in Hitlerjev tesni sodelavec.

»Keitel seveda ni vedel za načrtovani atentat. Predvsem je upal, da bo Stauffenberg naredil dober vtis na Hitlerja, ki je zaradi nihanja razpoloženja potreboval dobre novice,« pravi zgodovinar Joachim Fest.

Hitro se je moral nečesa domisliti. Bilo je zelo vroče in Stauffen-

berg se je takoj lotil priprave prve bombe. Britanski bombi sta bili lepljivi. V vsaki je bilo 0,9 kilograma eksploziva. Te bombe so aktivirali tako, da so prelomili kapsulo s kislino. Ta je prepojila stično žico, ki se je začela topiti in je razpadla v 10 do 20 minutah. Nato je majhna vzmet sprožila detonator. Aktiviranih bomb ni bilo več mogoče deaktivirati.

Čeprav bi moral von Stauffenberg čez nekaj minut podtakniti bombo Hitlerju, so se njegove težave nadaljevale, saj je bil v vedno večji časovni stiski.

Zunaj je čakalo več častnikov in Stauffenbergu ter Haeftnu so vpili, naj prideta na sestanek. Stauffenberg je vztrajal, da mora Hitlerja ubiti on, toda zaradi po-
habljenih rok je le težka aktiviral vžigalnik. Zaradi poškodb so

pil kurir in prosil, da naj pohiti. Kurir je opazil, da je grof v aktovko pospravil enega od zavojev. Vendar ni vedel, za kaj gre. Stauffenberga je zagrabila panika in druge bombe ni mogel aktivirati. Von Haeften je v zmedbi pobral neaktivirano bombo in Stauffenberg je moral na sestanek s samo eno bombo.

Sestanek se je začel

V zgradbi, v kateri naj bi razpravljali o razmerah na vzhodni fronti, je bilo napeto. Generalpolkovnik Adolf Heusinger je bil živčen, saj bi moral on poročati. Zgodovinar Joachim Fest pravi, da ni imel nihče dovolj poguma, da bi Hitlerju povedal, da je začela vzhodna frontna črta že razpadati.

Ob 12.30 je v barako vstopil Hitler in na vratih je dejal, naj bodo pri svojih poročilih vsi kratki in jedrnat. Heusingerja je vprašal, kakšne so razmere na vzhodni fronti. Medtem ko je Heusinger Hitlerju previdno posredoval slabe novice, je bil Stauffenberg še vedno na poti v barako. Do eksplozije bombe v njegovi aktovki je bilo še nekaj minut. Poti nazaj ni bilo več. Stauffenberg je moral bombo nastaviti čim bolj blizu Hitlerja. Von Haeften naj bi ga nato s pretvezo spravil iz barake. Toda uspeh zarote je bil odvisen od tretjega zarotnika generalmajorja Erica Felgeibla. Ta bi moral takoj po eksploziji bombe telefonirati v Berlin in sporočiti, da je atentat uspel. Nato bi moral prekiniti vse zveze, tako da iz Volčjega brloga ne bi nihče mogel nikamor poklicati. Tako bi bil Hitlerjev štab odrezan od sveta.

Ko bi generali v Berlinu izvedeli, da je Hitler mrtev, naj bi vojski s telegramom sporočili, da so oblasti v državi prevzeli oni. Če bi šlo vse po načrtih, naj bi Stauffenberg ob svoji vrnitvi v Berlin zahodnim zaveznikom predlagal pogojno vdajo Nemčije.

Bomba je bila tik ob Hitlerju

Ko je Hitler poslušal slabe novice o dogajanju na vzhodni fronti, je moral Stauffenberg izročiti aktovko z bombo Keitlovemu pribočniku. Prosil ga je, naj mu določi sedež čim bližje firerju, da ga bo lahko slišal.

Po petih letih vojne je Hitler postal paranoičen samotar in zasvojenec z zdravili. Vse to je vplivalo na njegove odločitve v vojni.

berg je vprašal, ali bi se lahko kje osvežil in preoblekel srajco. To je bil seveda izgovor, da je lahko aktiviral bombo.

Stauffenberg je odšel v sobo za goste. Haeften se mu je pridružil. Na drugi strani kompleksa se je Hitler pripravljval na sesta-

mu morali narediti posebne klešče, da je lahko aktiviral bombo s preostalimi prsti. Pri prvi bombi mu je uspelo zlomiti kapsulo s kislino. Eksplozije bombe ni bilo več mogoče preprečiti.

Ko je hotel Stauffenberg aktivirati drugo bombo, je v sobo vsto-

Ko je Stauffenberg čakal, da ga najavijo pri Hitlerju, je Keitlov pribočnik nič hudega sluteč postavil bombo le 30 cm od diktatorja. Stauffenberg se je po pozdravu postavil blizu Hitlerja. Žico v bombi je že najmanj 10 minut razjedala kislina. Stauffenberg se je zavedal, da bo moral kmalu poročiti. Na vrsti je bil takoj za Heusingerjem. Zavedal se je, da ga bodo ujeli, če bo moral predolgo čakati. Na sestanku je bil še eden od zarotnikov, polkovnik Heinz Brandt, ki je vedel, da je atentat na Hitlerja neizogiben. Vendar mu na žalost nihče ni povedal, da bodo atentat izvedli na tem sestanku. Stauffenberg je bil na koncu živci, saj ni vedel, čez koliko časa bo bomba ob njegovih nogah eksplodirala. Če ga ne bi kmalu poklicali iz barake, bi ga lahko ubi-

Tik pred eksplozijo je Hitlerja pritegnila neka podrobnost na zemljevidu sredi mize in nagnil se je, da bi bolje videl. Debela hrastova plošča, ki bi ga sicer morala ubiti, mu je rešila življenje.

la njegova lastna bomba. Zadnji hip so mu sporočili, da ima nujen telefonski klic. To je bil izgovor za odhod iz konferenčne sobe. Stauffenberg je razmeroma neopazno odšel in v sobi pustil bombo. Zunaj se je sestal s Haeftnom in Fellgeiblom. Trojka je počakala, da bi bila priča firerjevi smrti.

Bomba je eksplodirala

Medtem je Hitler na sestanku vprašal Heusingerja, kje so rezervne čete. Opazili so, da Stauffenberga ni v sobi, in enega od pribočnikov so poslali, da

ga poišče. Polkovnik Brandt je takrat po nesreči stopil na Stauffenbergovo aktovko. Prijel jo je in jo postavil na konec težke hrastove mize. Petnajst minut je minilo, ko je Stauffenberg zlomil kapsulo s kislino, ki je vseskozi razjedala žico in vsak trenutek bi morala odjekniti eksplozija. Zadnje besede, ki jih je zapisal stenograf v konferenčni sobi, je izrekel general Heusinger, ki je dejal: »Če z jezera Peipus takoj ne umaknemo čet, nas čaka katastrofa.« In takrat je peklenski stroj eksplodiral.

Eksplozija je v štabu povzročila paniko. Ko je Stauffenberg slišal eksplozijo, se ni več obotavljal. Bil je prepričan, da ni nihče, ki je bil blizu njegove aktovke, preživel eksplozije. Sedel je v avtomobil in se odpe-

ljal na letališče Rastenburg in nemudoma odletel nazaj v Berlin. Stauffenbergu se je zanesljivo odvalil kamen s srca, saj je ubil nemškega diktatorja, ki je bil prekletstvo za Nemčijo in vso Evropo.

Hitler le lažje ranjen

V baraki je prvi vstal feldmaršal Keitel. Preživel je. Nato se je iz prahu dvignila druga postava. Neverjetno, a preživel je tudi Hitler.

Ko je razneslo Stauffenbergovo bombo, je bilo v sobi 24 ljudi. Bomba jih je 11 hudo ranila.

Štirje med njimi so pozneje umrli. Med umrlimi je bil tudi nesrečni zarotnik Brandt. Adolf Hitler pa jo je odnesel le z manjšimi poškodbami. Dr. Morell je Hitlerju izmeril srčni utrip. Pozneje je dejal, da je bil izjemno nizek, le 72 udarcev na minuto. Hitlerjeva desna roka je bila zelo zatečena in jo je komaj dvignil. Njegov suknjič in hlače so bili raztrgani. Morell je Hitlerju iz nog odstranil več kot sto hrastovih trsk. Firer je imel rane na čelu in počena bobniča v ušesih. Spremenilo se je tudi njegovo duševno stanje. Bil je vznusen. »Ni tako hudo,« je govoril, »kot se zdi. Nesmrten sem!« Strežnik Heinz Linge je dejal, da je Hitler takoj po eksploziji izjavil, da mu je usoda namenila preživeti. Hitlerja je bližnje sodbu s smrtjo samo okrepilo. Verjel je, da ga je usoda izbrala, da vodi Nemčijo in jo pripelje do končne zmage. Po neuspešnem atentatu je bil še bolj odločen, da se bo bojeval do konca. Zarotnik Fellgeibel se je medtem zavedel strahotne resnice, da je Hitler preživel atentat. Vedel je, da mora opozoriti sozarotnike, ne da bi se izdal. Sporočilo je narekoval telefonistu v generalštabu nemške vojske v Berlinu. Ko so zarotniki dobili sporočilo, so bili zmedeni. Zato so se odločili, da počakajo Stauffenberga. »Prav to je ključna napaka,« poudarja zgodovinar Lothar Kette-nachen. »Tudi, če je bil Hitler še živ, bi novica o atentatu zanetila upor. Vojaški puč bi bil še vedno lahko uspešen.«

Kdo je atentator?

Od eksplozije je minilo 45 minut. Tajnica je Hitlerja vprašala, ali naj odpove dučejev obisk. Hitler ji je odgovoril, da ne smejo ničesar spremeniti. Skrbelo ga je, kaj bi o vzrokih za odpoved obiska pisali novinarji po svetu. V Hitlerjevem štabu so se spraševali, kdo je pripravil atentat. Zaradi rumeno belega bliska ob eksploziji so sklepali, da je bilo razstrelivo angleško. Najprej so celo menili, da je bombo nekdo vrgel skozi odprto okno. Morda britanski agent? Morda pa je bombo vrglo britansko letalo? Vodja SS Heinrich Himmler je ukazal zavarovati območje štaba in začeli so iskati morebitne dru-

ge bombe. Ko so Hitlerju očistili rane, je postalo očitno, kako mu je čudežno preživel atentat izboljšalo razpoloženje. Strežniku Lingeju je ukazal, naj ne zavrže uniforme, v kateri je preživel atentat, saj jo je želel poslati Evi Braun za spomin.

Hitler je preživel 42 poskusov atentata in ta 20. julija 1944 je bil zadnji. »Prav neverjetno je,« pravi grof Berthold von Stauffenberg, »da se je Hitler tolikokrat izognil smrti. Ni čudno, da je mislil, da ga varuje božja previdnost.«

Kako je Hitler preživel eksplozijo?

S prestavitvijo ure sestanka je Stauffenbergu zmanjkalo časa za aktiviranje obeh bomb. Ti je bilo težko aktivirati in nemogoče deaktivirati in zaradi tega si Stauffenberg ni smel privoščiti napake. Zgodila se je še ena velika sprememba. Zaradi prenove so sestanek preselili v drug prostor. Še pol leta prej so bili sestanki v bunkerju, nato pa so bili v baraki, kjer so bila vsa okna odprta, zato je večina energije, ki se je sprostila ob eksploziji, šla ven. Če bi bil sestanek v bunkerju, bi v eksploziji vsi zgoreli. Tudi bomba ni bila na načrtovanem mestu. Polkovnik Brandt je aktovko z bombo prestavil k nogi na drugi strani mize. Ta kos lesa je pripomogel k temu, da je Hitler ostal živ. Hitler je imel tudi srečo, da ga je v ključnem trenutku pritegnila podrobnost na zemljevidu sredi mize in se je nagnil nad karto.

Ironija je, da ga je težka lesena namizna plošča, ki bi ga sicer morala ob eksploziji zmečkati, v resnici zavarovala. Stauffenberg je drugo usodno napako naredil, ko zaradi časovne stiske ni dal neaktivirane bombe k aktivirani.

»Dolgo sem razmišljal, zakaj s Haeftnom nista druge bombe pustila v torbi,« pravi grof Berthold von Stauffenberg. »Vem, da bi eksplozija prve povzročila tudi eksplozijo druge bombe. Posledice bi bile povsem drugačne. Vsi v konferenčni sobi bi bili mrtvi.«

Atentator je Nемец

Keitel je Hitlerju poročal, da so preiskali vse območje in da niso

našli nobene bombe. Dodal je tudi, da je pravi čudež, da je firer preživel, saj je enajst ljudi v kritičnem stanju. Povedal je tudi, da še vedno iščejo polkovnika Stauffenberga.

Takrat je postalo jasno, da atentator ni bil britanski agent, temveč človek iz kroga Hitlerjevih najozbiljših sodelavcev. Samo tega še niso vedeli, koliko ljudi je sodelovalo v zaroti.

Od eksplozije bombe sta minili manj kot dve uri, toda Hitler se je že pripravil na srečanje z Mussolinijem. Bližnje srečanje s smrtjo je spremenilo njegovo razmišljanje. Prej je dvomil o zmagi, zdaj pa je nenadoma zagledal žarek upanja. Morda je bila usoda na strani Nemčije.

Ko je Mussolini stopil z vlaka, mu je Hitler podal levo roko, saj ni mogel dvigniti desnice. Nato je italijanskemu diktatorju povedal, kakšno velikansko srečo je imel. Osuplega Mussolinija je odpeljal v razdejano barako. Pokazal mu je, kje je stal, ko je eksplozirala bomba. Mussolini se je strinjal, da je preživelje znamenje, da je usoda na njegovi strani.

Vojaški puč se je nadaljeval

Stauffenberg je prispel v Berlin, kjer bi vojska morala izvesti puč. Ob prihodu v glavno mesto še ni vedel, da je Hitler preživel atentat. Vendar je takoj po prihodu v Berlin prvič posumil, da je nekaj hudo narobe. Na letališču ga ni čakal avtomobil in postal je zelo živčen. Stauffenberg je z enourno zamudo naposled prišel v generalštab nemške vojske. Zglasil se je pri svojem poveljniku generalu Friedrichu Frommu. Ugotovil je, da njegovi somišljeniki niso naredili ničesar, ko ga ni bilo. Še luje. Fellgieblu, ki ga je pustil v Hitlerjevem glavnem stanu, ni uspelo uničiti komunikacijske opreme. Fromm mu je povedal katastrofalno novico. Rekel je, da je govoril s Keitlom, ki mu je zagotovil, da je Hitler živ. Stauffenberg je odvrnil, da je Keitel nepoboljšljiv lažnivec. Fromm je hotel skupaj z drugimi višjimi častniki opustiti puč. Toda Stauffenberg ni izgubil živcev. Vztrajal je, da je treba puč izpeljati do konca. Podrejenim poveljstvom je brzojavil, da je Hitler mrtev in da je vojska prevzela oblast v dr-

žavi. Ta telegram bi morali poslati že več ur prej.

Izdajalce neusmiljeno pobijte

Od atentata so minile tri ure. Zaradi čudežnega preživetja je Hitler spet razmišljal o vojni zmagi. Hitler je svoje častnike obveščal o pogovorih z Mussolinijem, esesovci pa so skušali najti krivce. Stauffenberg je postal glavni osumljenec. Vendar je bilo glavno vprašanje, ali je delal sam. Esesovskemu »šefu«
Himmlerju so iz generalštaba nemške vojske poslali sporočilo, ki je zelo potrlo Hitlerja. Izvedel je namreč, da je atentat podprl velik del nemške vojske.

Iz generalštaba so podrejenim poveljstvom poslali brzojavke, ki so se začele s stavkom: »Adolf Hitler je mrtev. Zato bo upravljanje rajha prevzela nemška voj-

Vsega je konec

V Berlinu je še naprej krožila novica, da je Hitler preživel. Stauffenberg je menil, da bi zarotnikom lahko uspelo, če bi odločno ukrepal. Okoli 17.30 je ukazal aretirati ministra za propagando dr. Josepha Goebbelsa. Pripril naj bi ga poveljnik berlinskega stražarskega bataljona »Grossdeutschland«
major Otto-Ernest Remer. Ta je odšel v Goebbelsovo vilo, ki je bila izven območja vladnih poslopij. Toda telefonske zveze Hitlerjevega ministra so delovale normalno. Goebbels je poklical Hitlerja in izročil služalko Remerju. Hitler mu je dejal, da so ga skušali ubiti, toda on je živ. »Govorim vam kot vrhovni poveljnik. Ukazujem vam, da v Berlinu znova postavite red. Uporabite vso potrebno silo. Če se bo kdo upiral, ga ustrelite.«

Two uri po neuspešnem atentatu je Hitler sprejel italijanskega diktatorja Benita Mussolinija. Peljal ga je v razdejano barako in mu pokazal, kje je stal. Mussolini se je strinjal, da je preživelje znamenje, da je usoda na njegovi strani.

ska.« Telegram je podpisal Stauffenberg in s tem si je podpisal tudi smrtno obsodbo. Himmler je komentiral: »Videti je, da za tem stoji vojska.«

Hitler ob tem ni pobesnel, ampak je mirno vstal in počasi dejal: »Izdajalci! Usmrtite jih. Njihove žene in otroke pa pošljite v koncentracijska taborišča. Bодite neusmiljeni! Že vseskozi so mi kopali jamo!«

Hitler je bil miren, toda njegove besede so bile uničevalne. Preživetje mu je vlivalo moči, izdajstvo pa ga je razkačilo. Poskrbel je, da so Stauffenberg in drugi plačali za to.

Remer je prepoznal Hitlerjev glas in to je bil konec vojaškega udara. V tem trenutku so se upi zarotnikov sesuli.

Stauffenberg je spoznal, da ni v smrtni nevarnosti le on, temveč tudi njegova žena in njegovi otroci. Načrt za strmoglavljenje Hitlerja je dokončno propadel. Okoli 23. ure je postalo jasno, da je Stauffenbergov nadrejeni general Fromm izdal sodelavce, da bi si rešil glavo. Zarotnike je dal aretirati in zarote je bilo konec.

General Fromm je v Berlinu zadrževal aretirane zarotnike toliko časa, dokler je imel pogum za to. Po eni uri je izgubil živce

in ukazal je, naj jih nemudoma usmrtijo.

Na dvorišče zgradbe, v kateri je bil generalštab nemške vojske, so najprej ustrelili generala Olbrichta in nato naj bi usmrtili Stauffenberga. Toda njegov pribočnik Haefen se je pognal pred puške in je bil on druga žrtev. Stauffenberg je pred ustrelitvijo zavpil: »Naj dolgo živi sveta Nemčija!«
Četrtega so ustrelili von Mertz.

Fromm je takoj brzojavil Hitlerju, da so ključni izdajalci ustreljeni. Da bi si pomiril vest, je častnike dostojno pokopal z odlikovanji. Za sodelovanje v zaroti je bil kaznovan tudi Fromm. Naslednji dan so ga aretirali, marca 1945 pa je bil usmrčen.

Že po nekaj urah je bilo jasno, da puč za rešitev Nemčije ni uspel. Hitler je Nemcem spregovoril po radiu in jim zagotovil, da je živ in zdrav ter da je zmaga blizu.

Krut obračun z zarotniki

Zgodaj zjutraj 21. julija 1944 so Stauffenbergovo truplo izkopali in z njega pobrali vsa odlikovanja in ga sežgali. Pepel so raztresli po polju v bližini Berlina.

Preostali zarotnikom so sodila ljudska sodišča. Več kot 5000 zarotnikov so poslali v koncentracijska taborišča. Na stotine so jih obsodili na smrt. Hitler je posebej zahteval, da vodje zarote usmrtijo s klavirsko struno in obesijo na mesarske kljuke. Umiranje je bilo zelo boleče in počasno. Nekatere usmrtitve so posneli na filmski trak, ki si ga je pozneje ogledal sam firer.

Toda pravi pokol se je šele začel. Če bi namreč Stauffenbergu uspelo ubiti Hitlerja, bi svetu verjetno prihranil 13 mesecev pokolov. V mesecih, ki so sledili, je umrlo več ljudi kakor prej v petih letih.

Zaradi neuspešnega atentata se je spremenil tudi odnos Hitlerja do vojske, ki ji ni več zaupal. Zato je poveljevanje izročil esesovcem. Pod njihovim poveljstvom se je intenziviralo etično čiščenje. Po drugi strani pa so zavezniki intenzivirali letalske napade na nemška mesta.

Dne 20. julija se je res zgodil preobrat v drugi svetovni vojni, vendar ne takšen, kot je upal grof von Stauffenberg.

Bojan Kuntarič

BLEŠEČA MENJAVA STRAŽE PRED KRALJEVO PALAČO IN MUZEJ STRAŽE

Stražarji so bili tudi izjemni vojaki

Britanska prestolnica London ponuja obiskovalcu izjemno veliko. V njem lahko vsak najde tisto, kar ga zanima in veseli. Verjetno pa je le malo obiskovalcev, ki si ne ogledajo menjave straže pred Buckinghamsko palačo, v kateri je uradna rezidenca britanske kraljice in njene družine. Le dobrih sto metrov od Buckinghamске palače je Wellingtonova vojašnica, v kateri so nastanjene enote, ki že stoletja čuvajo kraljevsko prebivališče, in tam je tudi Muzej straže.

Vsakdo, ki si je ogledal menjavo straže, vam bo zagotovil, da je dogodek vreden ogleda in časa, ki ga potrebujete za to, predvsem pa, da si že veliko

prej najdete prostor, s katerega boste lahko opazovali ta živopisan dogodek. Na menjavi straže se včasih zbere tudi nekaj tisoč radovednih obiskovalcev z bri-

Menjava straže pred Buckinghamsko palačo je velika paša za oči.

tanskega otočja in vsega sveta. Za dobro uro se prostor pred palačo spremeni v miniaturni Babilon, kjer lahko slišite različne jezike, od angleščine, nemščine, italijanščine, ruščine do korejščine, japonsčine, španščine in celo slovenščine. Med menjavo straže lahko vidite strumno vojaško korakanje, svetleče gumbice, brezhibno očiščeno orožje in čevlje ter slišite rezke ukaze in ubrane zvoke polkovnih godb na pihala ...

vsak dan ob 11.30 in vsak drugi dan v preostalih mesecih. Nova straža se na dolžnost pripravi v Wellingtonovi vojašnici in ob 11.00 na čelu s polkovnim pihalnim orkestrom odkoraka do Buckinghamске palače. Obe enoti stare straže, tako iz Buckinghamске kot iz palače St. Jamesa, se zbereta pred palačo. Ob prihodu nove straže se enoti pozdravita, stotnika obeh straž si simbolično izmenjata ključe, stražarji pa se zamenjajo. Stara straža nato po-

Zapiranje vrat kmetije Hougoumont med bitko pri Waterlooju 18. junija 1815 – kritični trenutek v bitki

Vojaška bluza, ki jo je nosila kraljica kot poveljujoči polkovnik grenadirjev. (slika ima oznako sukunjic)

Menjavanje straže

Kraljičina straža pred Buckinghamsko palačo se v spomladanskih in poletnih mesecih menjava

Kirurški pribor, ki so ga uporabljali v krimski vojni.

časni odkoraka proti Wellingtonovi vojašnici in med tem pozdravlja novo. Če imate željo in seveda voljo, lahko sledite stari straži in po dobrih sto metrih ste pred Muzejem straže in trgovino z miniaturnimi vojaki.

300 let zgodovine

Trije najstarejši polki straže – Grenadiers, Coldstream in Scots (škotska straža) – so bili ustanovljeni v viharnih letih angleške državljanske vojne. Ko je leta 1660 oblast spet prevzel kralj Charles II. so bili ti trije polki odgovorni za varovanje kraljeve palače v miru in branjenje angleške neod-

Oznake posameznih polkov

Princ Artur Connaughtski kot otrok v uniformi grenadirske straže leta 1885

visnosti v vojni. Nastanjeni so bili v Londonu in so bila edina disciplinirana enota ljudi, ki je bila na voljo oblastem, opravljali pa so naloge od dušenja nemirov, gašenja požarov do izvajanja policijskih nalog. Ta trenutek sestavlja britansko kraljevo gardo pet polkov. Poleg treh, ki imajo večstoletno tradicijo, sta v njeni sestavi tudi dva nova polka. Nova! Seveda je to relativna trditev, saj imata oba že skoraj stoletno tradicijo. Prvega, ki se imenuje Irish guards (irska straža), je v čast pogumnih Ircev, ki so se izkazali v vojni z Buri na jugu Afrike, ustanovila kraljica Viktorija, kralj George V. pa je leta 1915 ustanovil še Welsh guard (valežansko stražo). Teh pet polkov skupaj z The Household cavalry (domačo konjenico), The life guards (telesnimi stražarji) in Blues and royals (Modrimi in kraljevskimi) sestavlja The household division (domačo divizijo).

Slavne bitke

Straža se je bojevala na vseh večjih bojnih pohodih angleške vojske, razen v Indiji. Brigade stražarjev in sestavljeni bataljoni stražarjev so se bojevali po vsem svetu. V muzeju lahko vidite, kje vse so se pripadniki kraljeve garde izkazali s svojim pogumom, ko so branili britanske interese. S ponosom vam povedo, da so pripadniki garde od leta 1680 sodelovali v številnih bojih od Maroka do zalivske vojne 1991. Stražarji so se pod kraljem Williamom III. in vojvodo Marlboroughejem bojevali na območju sedanje Belgije in Nizozemske, v severni Ameriki so se med tamkajšnjo osvobodilno vojno spopadali z generalom Washingtonom in njegovimi četami. Med Napoleonovimi vojnami so se proti Francozom bojevali v Španiji in na Portugalskem. Najbolj ponosni pa so pripadniki kraljeve garde na svoje predhodnike in njihovo vlogo v bitki pri Waterlooju, kjer je 18. junija 1815 Wellington končno premagal Napoleona. Ključni položaj je bila kmetija Hougoumont na levem Wellingtonovem krilu, ki so jo ves dan obvladovali pripadniki britanske kraljeve garde. Ob kritičnem trenutku bitke so Napoleonovo

Nepogrešljiv del pri menjavi je polkovna godba na pihala.

zadnjo rezervo, legendarno cesarsko stražo, odbili člani First guard (prve straže), ki so njihov trenutni naslov Grenadiers pridobili zaradi vojaških zaslug. Muzej predstavlja orožja, barve, trofeje in osebne stvari mož, ki so se bojevali v teh velikih bitkah, in zopet ustvari veliko dramatičnih trenutkov v zgodovini, v kateri so sodelovali pripadniki garde.

Od Krima do današnjih časov

Dolgo trajajoči mir v 19. stoletju je bil razbit v krimski vojni proti Rusom, kjer so stražarji dobili 13 novo vpeljanih Viktorijinih križcev. Zanimiv oddelek muzeja prikazuje to vojno, med drugim je razstavljen kirurški pribor iz tistega časa. Bataljoni garde so se nato bojevali v Egiptu in Sudanu ter v bitki pri Omdurmanu, pozneje pa še v južnoafriški vojni proti Burom.

Prva svetovna vojna

Zadnji oddelek muzeja predstavlja novejšo dogodke. V prvi svetovni vojni so gardisti igrali veliko vlogo, saj je padlo 14.563 njihovih tovarišev, 28.398 jih je bilo ranjenih. Skupaj so zaradi poguma in junaških dejanj dobili 23 Viktorijinih križcev. Da bi se nekako zahvalil za njihovo junaško služenje v vojni, je kralj George V. navadnim vojakom podelil naslov stražarji (Guardsmen).

Druga svetovna vojna

V drugi svetovni vojni je služilo 17 bataljonov stražarjev, ki so se bojevali od Norveške do zahodnih puščav Egipta. Stražarji so služili kot komandosi, v puščavski skupini, ki je vdiral globoko v italijansko in nemško zaledje, SAS-u in letalskih silah.

Bili pa so tudi v tankih oklepne divizije stražarjev.

V tem oddelku so prikazane tudi novejše operacije, v katerih so sodelovali pripadniki stražarskih polkov, vključno z aktivnim služenjem na Falklandskih otokih in v zalivski vojni.

Trgovina

Ob Muzeju straže je trgovina s spominki, ki pa je predvsem raj za zbiratelje miniaturnih vojakov in orožja ter vojaške opreme. Zbiratelji lahko najdejo modele vojakov iz pred stoletij, seveda pa tudi iz današnjih dni. Zanimivo je tudi to, da v trgovini prodajajo modele, ki jih izdelujejo številni izdelovalci. V trgovini je tudi velik oddelek, v katerem je mogoče kupiti številne vojaške spominke ter zgoščenke in kasete z vojaško glasbo.

Bojan Kuntarič

Kapa iz medvedje kože, ki jo je nosil yorkshirski vojvoda kot polkovnik Grenadier Guards v letih od 1805 do 1827.

Tihotapljenje orožja v Izrael

Po podatkih izraelskih varnostnih služb naj bi različne skrajne palestinske organizacije v minulih 18 mesecih iz sosednjega Egipta na območje Gaze pretihotapile več sto protiokepnih raketnih izstrelkov in približno pet tisoč jurišnih pušk vrste kalašnikov. Kot piše neki izraelski časopis, so palestinski skrajneži kljub obsežnim akcijam izraelskih varnostnih služb od januarja 2003 do konca julija letos pretihotapili na to območje 33 minometov, 2 toni eksploziva, 330 raketnih protitankovskih izstrelkov, 4900 kalašnikov in več kot 380 tisoč kosov majhnega orožja. Časopis tudi navaja, da je večino orožja prevzela palestinska islamistična skupina Hamas.

Zadnji nemški migi na Poljskem

V začetku avgusta je poljsko vojaško letalstvo prejelo zadnjih devet letal vrste mig-29, ki jih je svoji vzhodni sosedji podarila Zvezna republika Nemčija. Ta je ruska bojna letala »podedovala« od Nemške demokratične republike, ko sta se državi spet združili. Berlin je Varšavi podaril 22 migov in zanje zahteval simbolično plačilo – 1 evro. Prvih pet letal je na Poljsko prispelo 30. septembra 2003, kjer so jih namestili v oporišču poljskega vojaškega letalstva v Bydgoszczu, ki ima oznako WZL 2. Medtem so se v drugem oporišču poljskega vojaškega letalstva

Letala mig-29, ki jih je Nemčija podarila svoji vzhodni sosedji, so že na Poljskem.

Foto: poljsko ministrstvo za ljudsko obrambo

(WZL 4) v Varšavi lotili generalne obnove pogonskih motorjev za ta letala, ki imajo oznako RD 33.

Stroški za generalni remont posameznega motorja bodo znašali približno 3 milijone zlotov, kar skupaj znaša 130 milijonov zlotov oziroma 29,5 milijona evrov. Celotni stroški za obnovo posameznega letala pa bodo znašali od 12 do 13 milijonov zlotov. Glede na višino stroškov in možnosti njihovega državnega proračuna so se Poljaki odločili, da bodo dve do tri letala obnovili, vendar jih bodo imeli v rezervi.

Z obnovljenimi migi-29 bodo opremili 41. taktični lovski skvadron (41 ELT), ki je nameščen v oporišču Malbork. Prva štiri letala oziroma šest letal naj bi enoti dostavili v drugem četrtmesečju leta 2005. Poljaki načrtujejo, da bo 41. skvadron, ki bo dobil od 12 do 14 obnovljenih migov 29, skupaj s 1. taktičnim lovskim skvadronom, ki ima sedež v oporišču Minsk Mazowiecki in bo imel 22 letal mig-29, njihov prispevek k Natovemu integriranemu sistemu zračne obrambe.

Prvotno je Nemčija načrtovala, da bo Poljski podarila 23 migov-29, vendar je bil eden v takšnem slabem stanju, da so ga raje podarili Nemškemu letalskemu muzeju. Poljaki tudi načrtujejo, da bodo januarja 2007 dobili že prvih 6 od 48 večnamenskih bojnih letal vrste F-16 C/D block 52 M+, ki jih izdeluje ameriška družba Lockheed Martin. Ameriška letala bodo prišla na Poljsko nekaj mesecev pozneje, kot so pričakovali. Z njimi bodo verjetno nadomestili ruska leta mig-29. Strokovnjaki menijo, da bodo prvega od treh skvadronov, ki bodo opremljeni z F-16, dali v operativno uporabo šele leta 2009 ali celo 2010.

Ena od možnosti, kakšna naj bi bila nova indijska letalonosilka.

Oživiljen domači program

Indija je s podpisom dveh pogodb z italijansko družbo Fincantieri SpA oživila svoj program gradnje letalonosilke, ki bi jo zgradila sama. Italijanska družba naj bi Indijcem pomagala pri oblikovanju trupa letalonosilke in izdelavi pogonskega sistema. Kot se je izvedelo v indijskih obrambnih krogih, pogodbi predvidevata, da bodo Italijani pomagali pri izdelavi načrtov za letalonosilko z nosilnostjo od 32 do 35 tisoč ton, ki jo bodo izdelali v ladjedelnici Cochin Shipyard Limited v južni Indiji. Za opravljeno delo bo Indija plačala Italijanom od 30 do 40 milijonov ameriških dolarjev. Visoki častniki indijske vojaške mornarice so »priznali«, da so se o pomoči pri izdelavi domače letalonosilke pogovarjali z nekaj družbami iz Indije in tudi tujine. V indijski mornarici tudi upajo, da bo ladja narejena v letih od 2010 do 2012 in da bodo delo začeli konec leta 2004.

Ekipa strokovnjakov iz indijske vojaške mornarice in družbe Cochin Shipyard Limited bodo v prihodnjih dveh letih sodelovali s strokovnjaki iz italijanske družbe Fincantieri, da bi skupaj dokončali načrte za letalonosilko, njen pomožni pogon in seveda glavni pogonski stroj. Čeprav naj bi pogodba med stranema veljala približno dve leti, bo italijanska družba sodelovala tudi pri izdelavi trupa letalonosilke, preizkusih posameznih sistemov in preizkusih na morju. Družba Fincantieri si je izkušnje z letalonosilkami pridobila z gradnjo letalonosilke razreda cavour za italijansko vojaško mornarico, ki ima enak pogonski sistem kot pri-

hodnja indijska letalonosilka. To so štiri plinske turbine General Electric LM 2500, ki jih bodo po licenci izdelali v indijski družbi Hindustan Aeronautics v mestu Bangalore v južni Indiji.

Na prihodnji indijski letalonosilki bo prostor za 14 do 16 letal vrste mig-29 K ter 20 zračnih plovil za protipodmorniški boj in boj s plovili na morskoi površini.

Sicer pa na poveljstvu indijske vojaške mornarice načrtujejo, da bodo v operativni uporabi začrčali letalonosilko Viraat (nekdanja britanska letalonosilka Hermes), dokler ne bodo posodobili nekdanje ruske letalonosilke Admiral Gorškov, ki ima nosilnost 44.500 ton in naj bi prišla v operativno uporabo leta 2009.

Gruzija je kupila izraelske puške

Gruzijski predsednik Mihael Šakašvili, ki je pred časom obiskal Izrael, je med ogledom proizvodnih zmogljivosti izraelske vojaške industrije (IMI) sporočil, da je njegova država s tem podjetjem podpisala pogodbo o nakupu jurišnih pušk tavor tar 21 kalibra 5,56 mm. Z njimi bodo Gruzijski opremlili svoje vojaške specialce. Šakašvili je bil nekoliko skrivnosten in ni povedal, koliko kosov tega orožja bodo kupili in koliko je pogodba vredna. Poudaril pa je, da želi gruzijska vojska opremiti s to puško še več svojih enot. Gruzijska vlada in družba IMI se tudi pogajata, da bi strelivo za puško tavor tar 21 izdelovali v eni izmed gruzijskih tovarn.

Zanimivo je, da je Gruzija druga tuja država, ki so ji Izraelci prodali puško tavor tar 21. Kot prva jo je za svojo vojsko kupila Indija. Za enkrat še ni znano, koliko pušk je naročila Indija, ki bo z njimi opremila svoje specialne sile. Iz neuradnih virov se je izvedelo, da naj bi bila pogodba med Indijci in Izraelci vredna 20 milijonov ameriških dolarjev.

Izrael je to orožje naročil za svoje pehotne brigade. S prvotno pogodbo, ki so jo podpisali lani, so izraelske obrambne sile naročile 15.000 pušk tavor tar 21. Poznavalci pa menijo, da bo sledila še nova pogodba o nakupu te puške, in sicer naj bi jih naročili še 40.000.

Jedrsko orožje je na varnem

Rusko obrambno ministrstvo je sporočilo, da je jedrski arzenal njihove države na varnem. To je povedal predstavnik ministrstva po vaji, ki je potekala v severni Rusiji in na kateri so vadili ukrepe ob morebitni nesreči ali terorističnem napadu na ruske vojaške jedrske zmogljivosti. Rusko obrambno ministrstvo pravi, da so njihove jedrske zmogljivosti dobro zavarovane in do zdaj še ni bilo terorističnega napada na njih

Risar si je tako zamislil letalo X-47 C. Slika: Boeing

Prihajajo letala brez posadke

Ko je ameriška družba Lockheed Martin zmagala na razpisu za novo večnamensko letalo F-35, ki ga bodo uporabljala ameriško vojaško letalstvo in vojaška letalstva nekaterih drugih držav, so poznavalci preroško oznanili, da bo to letalo zadnje, ki ga bo vodila pilotova roka. Morda se je komu zdelo, da pretiravajo in da brez pilota pač ne bo šlo. Vendar z različnih koncev sveta prihajajo novice o preizkušanju letal brez človeške posadke, ki jih vodijo operaterji na daljavo. Za nepoučenega je vse skupaj podobno igri, ki jo igraš na domačem računalniku. Vendar – letala brez posadke so tu in iz dneva v dan izboljšujejo njihove lastnosti in zmogljivosti.

Tako so pred dnevi iz Boeinga, ameriškega izdelovalca tako civilnih kot vojaških letal, sporočili, da sta 1. avgusta

letos dva prototipa njihovega letala brez človeške posadke vrste X-45A med vajo v oporišču ameriškega vojaškega letalstva Edwards v Kaliforniji opravila zgodovinski skupni polet. Zadeva ne bi bila vredna posebne pozornosti, če ne bi oba upravljala en sam operater. Letali sta prikazali svoje operativne zmožnosti, ko sta leteli v formaciji.

Sicer se je oznaka »bojno zračno plovilo brez človeške posadke« (unmanned combat air vehicle - UCAV) v javnosti pojavilo pred manj kot desetimi leti. Največ znanja in denarja so v različne projekte, ki sodijo v to »blagovno znamko«, vložile Združene države Amerike. Tam imajo posebno ustanovo, ki se ukvarja z letali brez človeške posadke in koordinira delo med posameznimi izdelovalci. Seveda deluje ta ustanova, ki se uradno imenuje

Defence Advance Research Projects Agency ali na kratko Dapra, v okviru ameriškega obrambnega ministrstva. V prihodnjih petih letih bo imela Dapra za svoje delo na voljo 4 milijarde dolarjev.

V enem izmed projektov, s katerimi se ukvarja Dapra, je družba Boeing izdelala dva prototipa letala brez posadke X-45A in začela z njima najrazličnejše teste na zemlji in v zraku. Tako so sredi aprila letos z enim od letal napadli cilj na zemlji. Letalo je bilo oboroženo s tako imenovano pametno bombo, podatke o položaju cilja pa je dobilo po GPS. Cilj je bil nameščen v raziskovalnem centru ameriške vojaške mornarice v China Laku. Operater, ki je na daljavo vodil letalo, je cilj prepoznal, aktiviral bombo, nato pa je letalo samo odletelo do cilja in odvrгло bombo. Tako je bil operater v bistvu samo nadzornik dela letala. Letalo X-45A je letelo v višini 1150 m s hitrostjo 0,67 macha in bomba je seveda zadela cilj.

Treba je povedati, da je letalo X-45A majhno letalo in da njegova izguba ne bi bil, kot poudarjajo v Dapri, prevelik dogodek. Prav tako bi lahko ta letala po uporabi mirno uskladiščili do naslednje akcije. Zelo so primerna za prevoz in bi jih lahko na območje bojnih operacij prepeljali več. Ta letala so nadvse uporabna za vzlet in ne potrebujejo tako dolgih vzletnih in pristajalnih stez kakor letala s posadko. Ameriške izkušnje iz Afganistana in Iraka kažejo, da ni povsod na voljo dovolj letališč, s katerih bi v akcije vzletala letala, ki danes pomenijo hrbtenico vojaških letalstev.

Kljub temu da letalo X-45A šele preizkušajo, v Boeingu že načrtujejo izdelavo podo-

bnega letala z oznako X-45C, ki bo trikrat težje in bo imelo doseg 2400 km, kar je več kot katerikoli sedanje lovsko letalo. V zraku bo lahko ostalo kar 3,5 ure, prvič pa bo poletelo leta 2006. Po sedanjih načrtih naj bi izdelali 14 letal in jih leta 2007 začeli preizkušati v bojnih nalogah. Letala bodo izdelana iz materialov, ki ne odbijajo radarskih žarkov, opremljena bodo z napravo za protielektronske ukrepe, ustreznim radarjem in nosilci za različna orožja. Težka bodo kar 16 ton in bodo imela obliko letelčega krila, ki ga bo pogonjal agregat, izdelan v družbi General Electric z oznako F 404-GE-102 D. V zrak bo lahko poneslo tovor, težak dve toni.

Družba Northrop Grumman pa razvija bojno zračno plovilo brez človeške posadke, ki ima oznako X-47B in naj bi tudi poletelo leta 2006. Z njim bi družba rada dokazala, da lahko letala brez posadke vzletajo in pristajajo tudi na letalonosilkah.

Letalo X-47B bo večje in težje od letala X-47C, saj bo težko kar nekaj več kot 19 ton, pogonjal pa ga bo motor Pratt & Whitney F 100.

Eden od velikih problemov, s katerimi se ukvarjajo načrtovalci, je polnjenje goriva v zraku. Ta veliki problem bo očitno treba rešiti tako, da bodo v letala vgradili veliko bolj zmogljive avtomatske pilote. Vse kaže, da se letalom s človeško posadko počasi, vendar neustavljivo izteka življenjska doba. O njihovih naslednikih bi lahko napisali še marsikaj, tudi to, kako Evropa odgovarja na ameriške izzive, vendar o tem morda v naslednjih številkah Veterana.

Pripravil Bojan Kuntarič

Letalo brez človeške posadke X-45A je odvrгло bombo in zadelo cilj. Operater je bil v bistvu samo nadzornik postopkov, ki jih je izvajalo letalo. Foto: Dapra

ZA) novoletni umor jelk

Pripravljala: Milan Alašević

Govornik leta

(Veteranova) novoletna jelka miru

Država ima za veterane podobna darila kot Miklavž, Božiček in dedek Mraz – skromna!

UMETNIŠKA SNOVANJA VETERANA DARKA ERHARTA

Magična sila človekovega duha

Človekov duh je nemiren popotnik, ki tava sem ter tja in išče možnosti za svojo potrditev, za svojo veljavo. Telo navdaja s silno željo, močjo in ukazuje naprej, to ni pravo, treba je poiskati nekaj novega, nekaj bolj vznemirljivega, nekaj drugačnega.

Med ljudi z nemirnim duhom, ki jih sili v vedno nova iskanja, sodi tudi Darko Erhart, ki ga večina veteranov pozna kot prizadevnega sekretarja Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Domžale.

Darko Erhart je bil po odsluženem vojaškem roku, med katerim je končal Šolo rezervnih oficirjev v Bileci, razporejen v 55. območni

štab TO Domžale. Leta 1991 je sodeloval v vojni za Slovenijo, od leta 1995 pa je član veteranske organizacije.

Omenili smo njegov nemirni duh, ki ga je pripeljal v – za vojaka – nekoliko nenavadno območje človekove dejavnosti. To je umetnost. Lahko bi rekli, da se njegov duh še ni mogel odločiti, kateri del umetnosti je tisti, ki ga najbolj privlači. Je to slikanje, je to kiparstvo, je to pisana beseda, kdo bi vedel. Zaenkrat je v vseh enako dober. V letošnji aprilski številki Veterana smo Darka Erharta predstavili kot slikarja in kiparja. Tokrat smo se odločili za nekaj pesmi, ki kažejo, kakšna so iskanja njegovega duha na tem področju.

(KuB)

POGANSKI TEMPELJ

*Belina kože v ritmu bobna valovi,
Boginje Črne nadržih topline,
templju prvinske notranje moči,
devica v ognju čistosti žari.*

*Po obokih, kamnitih stebrih večnosti,
ples device piše zgodovino,
se združuje s svojo senco, od nje beži,
v igri z njo se strasti rodi.*

*Srce bojevnikov davnine,
njen ples, žrtev, mlada kri jih oživi,
da besneč vihar se dvigne iz teme davnine,
kot hudournik v krvavo zoro
se zlije v nižine.*

*Vihar besnečih mož na divjih konjih,
tepta pod sabo vse, ki so se tujcu vdali,
z ostrino meča nje očistijo telo,
vseh, ki so jo umazali,
in zmečejo v globino brezna vse,
ki Domovino so izdali.*

*Šele tedaj poleže se besnečih mož vihar,
šele tedaj se vrnejo v objem topline
v poganskem templju, bojevniki se vrnejo v
davnine.*

VOJAK

*S praznimi očmi
se ozira po bojnem polju,
na katerem so umrla njegova čustva.*

*Nagon zazna sovražnika,
misli postanejo eno s hladnim jeklom,
ki se zarije v mehko meso.*

Tišina.

*Hladna tišina v njegovi duši,
v kateri ni veselja ne solza.
Je le praznina,
iz katere je izginila pomlad.
Tistega dne ...*

*Počasi stopa po svoji poti
v objem Boginje,
ki bo pregnala urok usode
in rešila njegovo srce
hladnega objema praznine.*

USODA VOJAKA

*Usoda vojaka,
pot je preklela,
kjer slava minljiva
je s smrtjo prežeta.*

*Vleče ga pot,
usoda dreklela,
iz bilke v bilko,
kjer smrti gotova
se mu obeta.*

*Za slavo živi,
se za Domovino bori,
ponos svoj v zmagah potrjuje,
na koncu osamljen ostane,
pozabljen umre*

DUH BOJEVNIKA

*S krjujo naroda zemlje prepojene rojen,
kot pišč Feniks vedno znova
vstaja iz pepela, da zaščiti Njo,
pred tujci in majhnostjo posameznikov,
svojo največjo ljubezen Domovino.*

*On, ki hodi z ognjem v duši,
on, v čigar srcu živi
DUH BOJEVNIKA.*

OSAMELEC

*Zemljo objema jesen,
toploča ljubezni izgine.
Kje je spomladanske sreče polet,
ko mi veter poreže krila?*

*Da, to sem jaz, kaj me ne vidiš?
Na skali sivi osamelec sem,
zaradi srčnih ran upognjen,
ob stvaritvi pomladi
vino pil rujno, ozelenel.*

*Vdan v usodo čakam sivino,
zimo, krvnika,
da mi kazni odmeri,
da me prebiča,
zato, ker sem ljubil.*

*Tišino poletne noči prepolovi blisk,
iz višine zagrmí narava.*

*Popotnika na samotni poti objame nevihta
in ga ponese v večnost,
ko se zazre v nebo.*

*Da, stvarnica ima rada ljudi,
ki si ji upajo pogledati v obraz.*

*Pogled v globino oči,
kjer se prelivajo sile stvaritve in razdejanja.*

*V trenutku, ko se smrtnik dotakne izvora več-
nosti,
spozna, da bistva ni,
je le usoda,
ki se jo mora naučiti mirno prenašati*

...
*Skrivnosti noči,
dveh duš objetih moči,
gozdčič v katedralo vzbrsti.*

*Sij ognja dehti,
Boginja, tvoj ples,
poželenja, strasti,
v pesmi narave,
si grešnica zame.*

*Iz naju v ljubezni goriš,
v objemu mojem nedolžna
se zopet zbudiš.*

...
*Nedolžnica se z jutranjo zarjo rodi,
v soncu zenita živi,
skrivnostna se v mraku spremeni.*

*Nešteto odenkov obraza,
v gibanju mačke,
med sencami in maurico.*

*Jutranja zarja,
poletja radost,
okrutna nevihta noči,
da, vse to si ti.
ŽENSKA.*

...
*Belina kože v ritmu bobna valovi,
Boginja Črne nadržih topline,
templju prvinske notranje moči,
devica v ognju čistosti žari.*

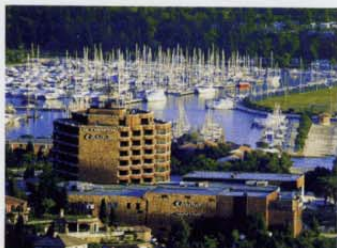
*Med sencami stebrov večnosti,
nedolžna pleše v objem strasti.*

*Njena žrtev, na oltarju mlada kri,
žarek sonca v rosi jutranje slasti,
svetloba na obzorju z dnevom
v eno se stopi.*

ZA VETERANSKE SKUPINE 10% POPUSTA

*Nepozabna sprostitev
za dušo in telo*

Ustvarili smo Metropolov svet, ki predstavlja vse tisto, kar danes potrebuje človek, da obnovi, sprosti in nagradi svojo življensko energijo. Privoščite si in dovolite nam, da Vas razvajamo. Lahko si nabirate kondicijo v bogati športni ponudbi, lahko preprosto lenarite na plaži ali v notranjem bazenu in whirlpoolih z ogrevano morskno vodo, ali pa se prepustite lepotnim in pomirjajočim storitvam wellness centra. Lahko uživete v umetnosti gastronomije odličnih restavracij in nato poizkusite srečo v igralnici Grand Casino' Portorož.

Grand Hotel Metropol *****

7 nadstropij, 2 dvigali, aperitiv bar, 2 restavraciji, pokriti plavalni bazen, Night club, Casino, 98 sob (29 m - 39 m²), 6 apartmajev (61 m²); vse sobe z s klimo, Du/Bad Wc, fen, Tel, Sat TV, minibar, balkon

Hotel Roža ****

6 nadstropij, 2 dvigali, aperitiv bar in zajtrkovalnica, 111 klimatiziranih sob, Du/Wc, fen, tel, Sat TV, minibar, balkon

Hotel Barbara***

4 nadstropja, 1 dvigalo, aperitiv bar, klimatizirana zajtrkovalnica, 65 sob z balkonom, Du/Wc, fen, tel, Sat TV, € bar

Hotel Lucija***

4 nadstropja, 1 dvigalo, aperitiv bar, klimatizirana zajtrkovalnica, savna, večnamenski prostor, 113 sob, Du/Wc, tel, Sat TV

Cena po osebi na dan v Sit (minimalno bivanje 3 noči) v dvoposteljni sobi:

Termini:	Nočitev z zajtrkom	z	Polpenzion
03.01. - 24.03.2005			
29.03. - 24.06.2005			
27.08. - 29.12.2005			
Hotel Lucija	6.000		8.000
Hotel Barbara	7.000		9.000
Hotel Roža	9.000		11.500
Grand Hotel Metropol	12.500		15.500

Termin:	Nočitev z zajtrkom	z	Polpenzion
25.06. - 29.07.2005			
Hotel Lucija	6.000		8.000
Hotel Barbara	7.000		9.000
Hotel Roža	9.000		11.500
Grand Hotel Metropol	12.500		15.500

POPUST samo za člane ZZVS: 10% na zgoraj navedene cene.

V CENO VKLJUČENO:

- namestitev v sodobno opremljenih sobah
- nočitev z zajtrkom ali polpenzionom
- kopanje v notranjem bazenu (ogrevana morská voda)
- prosti vstop na plažo in v bazene na plaži (v toplih mesecih)
- prosti vstop v igralnico Grand Casino'

DOPLAČILO:

- turistična taksa 242,00 Sit/os/dan
- enoposteljna soba od 2.500 Sit/dan

Osebna oprema vojaka

Razvoj kot način življenja
Development as a way of life